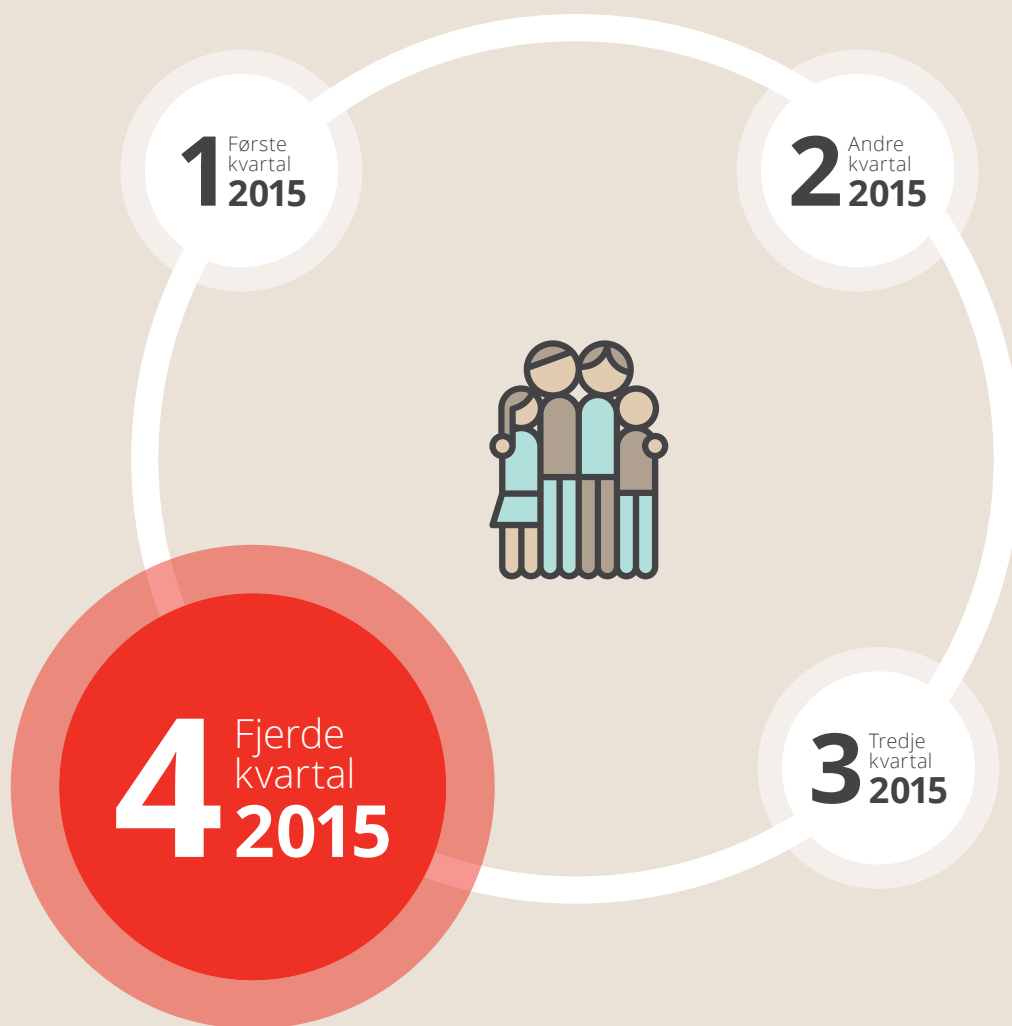

Kvartalsrapport 2015

Storebrand Livsforsikring AS
(urevidert)

Innhold

RESULTATUTVIKLING VIRKSOMHETSOMRÅDER

Storebrand Livsforsikring Konsern	3
Sparing	5
Forsikring	6
Garantert pensjon	7
Øvrig	9
Balanse, soliditet og kapitalforhold	10
Fremtidsutsikter	12

REGNSKAP/NOTER

Totalresultat Storebrand Livsforsikring Konsern.	14
Balanse Storebrand Livsforsikring Konsern	16
Oppstilling over endring i egenkapitalen Storebrand Livsforsikring Konsern	18
Kontantstrømoppstilling	20
Totalresultat Storebrand Livsforsikring AS	21
Balanse Storebrand Livsforsikring AS	23
Oppstilling over endring i egenkapitalen Storebrand Livsforsikring AS	25
Noter	26

Viktig opplysning

Dette dokumentet kan inneholde uttalelser om fremtidige forhold. Forhold av denne art er forbundet med en rekke risiko- og usikkerhetsmomenter ettersom de relaterer seg til fremtidige hendelser og omstendigheter, som kan være utenfor Storebrand-konsernets kontroll. På bakgrunn av dette kan Storebrand-konsernets fremtidige finansielle posisjon, prestasjoner og resultater i vesentlig grad avvike fra de planer, mål og forventninger angitt i slike uttalelser om fremtidige forhold. Viktige faktorer som kan forårsake et slikt avvik for Storebrand-konsernet omfatter, men er ikke begrenset til: (i) makroøkonomisk utvikling, (ii) endring i konkurranseklima, (iii) endring i regulatoriske rammebetingelser og andre statlige reguleringer og (iv) markedsrelatert risiko som endringer i aksjemarkeder, renter, valutakurser og utviklingen i finansielle markeder generelt. Storebrand-konsernet tar ikke ansvar for å oppdatere noen av uttalelsene om fremtidige forhold i dette dokumentet eller uttalelser om fremtidige forhold som foretas i enhver annen form.

Storebrand Livsforsikring Konsern

Storebrand Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av det børsnoterte selskapet Storebrand ASA. For informasjon om Storebrand-konsernets resultat per 31.12.2015 vises det til Storebrand Konserns delårsrapport.

RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

	2015				2014		1.1 - 31.12	
(NOK mill.)	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014	
Fee og administrasjonsinntekter	815	828	829	811	873	3 283	3 336	
Risikoresultat liv og pensjon	-23	40	54	9	323	80	480	
Forsikringspremie f.e.r	687	640	709	645	603	2 680	2 359	
Erstatninger f.e.r	-610	-483	-513	-471	-481	-2 076	-1 693	
Administrasjonskostnader	-729	-600	-638	-645	-289	-2 613	-2 156	
Finansresultat	252	-68	85	109	-21	378	392	
Resultat før overskuddsdeling	392	357	527	458	1 007	1 733	2 717	
Netto overskuddsdeling	-247	-164	-41	63	-359	-389	54	
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	145	193	486	521	648	1 344	2 770	
Oppreservering langt liv	-1 362	-96	-151	-154	-121	-1 764	-391	
Resultat før amortisering	-1 217	96	335	366	527	-420	2 379	

Resultat før amortisering ble minus NOK 1 217 mill. (527 mill.) i 4. kvartal 2015 og minus NOK 420 mill. (2 379 mill.) for året som helhet. Tall i parentes viser utviklingen i tilsvarende periode året før. Fee og administrasjonsinntekten er i 4. kvartal redusert med 6,6 % sammenlignet med samme kvartal i fjor, og for året som helhet er inntektene 1,6 % lavere enn året før. Justert for solgt virksomhet er det en vekst i inntektene på 21 % for 4. kvartal og 8 % for året. Premieinntektene for ikke-garantert sparing er NOK 3,2 mrd. i 4. kvartal, en økning på 25 % fra 4. kvartal 2014.

Administrasjonskostnadene var i kvartalet NOK 729 mill. (289 mill.) og for året som helhet var kostnadene NOK 2 613 mill. (2 156). Driftskostnadene er i 4. kvartal 2015 påvirket av omstillingskostnader på NOK 80 mill. mens i 4. kvartal 2014 ble kostnadene redusert

med NOK 355 mill. som følge av omleggingen fra ytelsespensjon til innskuddspensjon i den norske virksomheten. Justert for dette er det en underliggende kostnadsøkning på 0,9 prosent i 2015.

Styrking av konkurransekraften gjennom fortsatt effektivisering er en prioritert oppgave. Storebrand konsernet har i 4. kvartal inngått et strategisk samarbeid med Cognizant. Hensikten med samarbeidet er å legge grunnlaget for kundeorientert utvikling av konsernets IT-løsninger og effektivisere virksomheten.

Resultatet i 4. kvartal preges for øvrig av reservestyrking innenfor innskuddspensjon på NOK 100 mill., belastning med NOK 1 362 i egenkapitalbruk til langt liv avsetninger for økt forventet levealder samt negativt effekt på NOK 265 mill. i netto overskuddsdelingsresultatet.

RESULTAT STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN – PER SEGMENT

	2015				2014		1.1 - 31.12	
(NOK mill.)	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014	
Sparing	64	140	107	85	142	395	433	
Forsikring	-19	101	149	148	85	379	502	
Garantert pensjon	-110	20	183	236	348	329	1 465	
Øvrig	210	-68	47	52	74	241	370	
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	145	193	486	521	648	1 344	2 770	
Oppreservering langt liv	-1 362	-96	-151	-154	-121	-1 764	-391	
Resultat før amortisering	-1 217	96	335	366	527	-420	2 379	

Segmentet Sparing fikk et resultat i 4. kvartal på NOK 64 mill. (142 mill.) og NOK 395 mill. (433 mill.) hittil i år. Årsaken til resultatnedgangen er de nevnte omstillingskostnadene i 4. kvartal 2015 og positiv pensjons-effekt i 4. kvartal 2014. Selskapet SPP Fonder AB inngår ikke lenger i Storebrand Livsforsikring Konsern, og dette trekker resultatet ned sammenlignet med fjoråret.

Segmentet Forsikring leverte et resultat i kvartalet på minus NOK 19 mill. (85 mill.) og NOK 379 mill. (502 mill.) hittil i år. Resultatet preges av reser-vestyrking innenfor innskuddspensjon på NOK 100 mill. i 4. kvartal.

Segmentet Garantert pensjon fikk et resultat på minus NOK 110 mill. (348 mill.). Skifte av diskonteringskurve og andre endringer i forutset-ninger i den svenske virksomheten har påvirket resultatet negativt med NOK 265 mill. I tillegg er det avsatt NOK 1 362 i egenkapitalbruk til langt liv avsetninger for økt forventet levealder i kvartalet. Oppreserve-ringen presenteres på egen linje i segmentet og i konserntabellen.

I segmentet Øvrig inngår avkastningen i selskapsporteføljene som er påvirket av det lave rentenivået. Det er i tillegg ført 171 millioner kroner over finansresultatet som minoritetens andel av gevinst i forbindelse med et avtalt eiendomssalg i kvartalet.

KAPITALFORHOLD OG SKATT

Solvensmarginen (solvens I) til Storebrand Livsforsikring konsern var 191 % ved utgangen av 4.kvartal, en styrkning på 12 prosentpoeng i kvartalet. Økningen skyldes i all hovedsak styrket solvens i SPP som følge av tilpasninger til solvens II som også slår positivt for solvens I. I løpet av 2015 er solvensmarginen styrket med 16 prosentpoeng.

Solvens II regelverket ble innført 1. januar 2016. Målsettingen til konsernet er en solvensmargin etter det nye regelverket på 130 % inkludert bruk av overgangsregler. Solvensposisjonen for Storebrand Livsforsikring konsern ble ved utgangen av 4. kvartal beregnet til 174 % (uten overgangsregler er solvensmarginen estimert til 125 %). Storebrand benytter standardmodell for beregning av Solvens II. I 2015 er modellene som benyttes til å beregne Solvens II, oppdaterte for å reflektere gjeldende forretning og regelverk. Spesielt har en modellendring knyttet til den risikoreduserende evne til utsatt skatt blitt hensyntatt, som påvirker Solvens II tallene i positivt med om lag 17 prosentpoeng i kvartalet. Reduserte renter i Norge og en endring i rentekurven påvirker Solvens II marginen negativt. Det kan komme

endringer i regelverket, metoder og tolkninger som kan påvirke Solvens II marginen fremover.

Storebrand Livsforsikring konsern hadde en regnskapsmessig skatteinntekt i 4. kvartal på NOK 2 097 mill. og på NOK 1 967 mill. for året 2015. Storebrand har redusert eksponeringen mot eiendom i kundeporteføljene de siste årene. For å effektivisere driften og bedre risikostyringen på den gjenværende eiendomseksponeringen ble Storebrand Eiendom Holding AS oppløst i desember 2015. Det skattemessige tapet ved oppløsningen av selskapet medfører isolert sett en regnskapsmessig skatteinntekt på om lag NOK 1,7 mrd. Stortinget vedtok i desember 2015 å redusere selskapsskattesatsen fra 27 til 25 % med virkning fra 1. januar 2016. Ved balanseføring av utsatt skatt/ skattefordel benyttes derfor 25 %, noe som øker skattekostnaden for 2015 med NOK 31 mill.

OPPRESERVERING FOR ØKT FORVENTET LEEVALDER

Som følge av utviklingen i levealder har Storebrand hatt et behov for å styrke reservene for økt levealder. Pr. 3. kvartal var det estimert at gjenstående oppreserveringsbehov var NOK 1,4 mrd for perioden 4.kvartal 2015 til og med 2020. Storebrand har besluttet å belaste det gjenværende estimerte direkte resultatbidraget i 4. kvartal 2015. For året ble det samlede direkte resultatbidraget NOK 1,8 mrd til økt levealder. Av dette utgjør midler fra risikoutjevningfondet NOK 0,8 mrd. Med dette forventer Storebrand at den direkte resultatmessige belastningen for økt levealder er fullført og at den resterende reservestyrkingen vil dekkes av avkastningsoverskudd og bortfall av overskuddsdeling. For mer informasjon om reservestyrking for økt levealder se note 3.

MARKED OG SALGSUTVIKLING

Det er godt salg av spareprodukter og lån. Storebrand lykkes med salg av privatmarkedsprodukter til ansatte med tjenestepensjon i Storebrand. Over halvparten av kundene som kjøper privatprodukter er ansatt i en bedrift med tjenestepensjon i Storebrand. I Norge er Storebrand markedsleder innenfor innskuddsordninger med 34 % markedsandel av brutto forfalt premie.

SPP er femte største aktør i det svenske fondsforsikringsmarkedet innen området Øvrig tjenestepensjon, med en markedsandel på 11 % av nytegningen.

Sparing

Resultatnedgang drevet av særlige kostnadsposter

Sparing består av produkter som omfatter sparing til pensjon, uten eksplisitte rentegarantier. I området inngår innskuddspensjon og tilsvarende fondsbaserte produkter i Norge og Sverige.

SPARING

(NOK mill.)	2015				2014		1.1 - 31.12	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014	
Fee og administrasjonsinntekter	333	372	345	343	356	1 393	1 338	
Risikoresultat liv og pensjon	1	-5	4	-4	-10	-3	-11	
Administrasjonskostnader	-270	-228	-243	-255	-206	-996	-897	
Resultat før overskuddsdeling	64	140	107	84	141	395	431	
Netto overskuddsdeling					1	1	2	
Resultat før amortisering	64	140	107	85	142	395	433	

RESULTAT

Sparing oppnådde et resultat på NOK 64 mill. (142 mill.) i 4. kvartal og NOK 395 mill. (433 mill.) hittil i år. Totale fee- og administrasjonsinntekter har i 2015 økt med 4,1 % fra sammenlignet med året før. Hensyntatt salget av SPP Fonder og Storebrand Eiendom er økningen på 21 % for 4. kvartal og 8 % hittil i år.

Inntektsveksten drives av kundenes konvertering fra ytelses- til innskuddsbaserte pensjonsordninger i kombinasjon med godt salg og økte sparesatser.

Justert for engangseffekter omstillingskostnader i 2015 på 26 millioner kroner og kostnadsreduksjon på 70 millioner kroner i 2014 knyttet til pensjonskostnader, er nominelt kostnadsnivået om lag på linje med året før.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premieinntektene for ikke-garantert sparing er NOK 3,2 mrd. i 4. kvartal, en økning på 25 % fra 4. kvartal 2014. For året samlet er økningen på 24 %. Samlede reserver innenfor fondsforsikring har steget med 22 % siste år. Midler til forvaltning i Unit Linked i Norge har økt med 12 mrd. (29 %) fra 4. kvartal 2014. Veksten er drevet av premieinnbetalinger på eksisterende kontrakter, avkastning og konvertering fra ytelsesordninger. I Norge er Storebrand markedsleder innenfor innskuddsordninger med 34 % markedsandel av brutto forfalt premie.

I det svenske markedet er SPP femte største aktør målt etter premieinntekter fra fondsforsikring og depotforsikring, innenfor segmentet øvrig tjenestepensjon, med en markedsandel på 11%.

NØKKELTALL SPARING

(NOK mill.)	2015				2014	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2014
Unit Linked-reserver	128 117	118 695	117 452	115 816	105 369	
Unit Linked-premier	3 231	3 153	3 035	2 871	2 594	

Forsikring

Sterk topplinjevekst men styrkede reserver gir svakt kvartalsresultat

I Forsikring inngår personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring og pensjonsrelaterte forsikringer i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

FORSIKRING

(NOK mill.)	2015				2014		1.1 - 31.12
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014
Forsikringspremie f.e.r	687	640	709	645	603	2 680	2 359
Erstatninger f.e.r	-610	-483	-513	-471	-481	-2 076	-1 693
Administrasjonskostnader	-111	-89	-99	-96	7	-395	-279
Finansresultat	15	33	52	70	-44	170	115
Resultat før amortisering	-19	101	149	148	85	379	502

RESULTAT

Forsikring har i 4. kvartal et resultat før amortisering på minus NOK 19 mill. (85 mill.) og NOK 379 mill. (502 mill.) hittil i år. I 4. kvartal ble combined ratio 105 % (79 %) og hittil i år 92 % (84 %). Premieinntektene har i 2015 økt med 13,6 % sammenlignet med tilsvarende periode i fjor.

Det samlede risikoresultatet gir en skadeprosent på 89 % (80 %) i 4. kvartal og 77 % (72 %) hittil i år. Markedet for innskuddspensjon er svært konkurranseutsatt og pris på uførepensjon er en viktig konkurranseparameter. I tillegg er det en negativ utvikling på antall arbeidsløse og uføre. Derfor er reservene innenfor pensjonsrelatert kollektiv uføreforsikring styrket med 100 mill. i kvartalet. Samtidig jobbes det med tiltak for å styrke lønnsomheten inkludert opprising av ulønnsomme kunder.

Kostnadsprosenten utgjør 16 % (minus 1 prosent) i 4. kvartal og 15 % (12 %) for året som helhet. I 2014 medførte endringer i pensjonsordningen en større positiv engangseffekt på NOK 75 mill.. I 2015 knytter engangseffekten seg til omstillingskostnader på til sammen NOK 13

mill. Justert for disse engangseffektene er kostnadsprosenten 14 prosent i 2015 (15 % i 2014).

Investeringsporteføljen til Forsikring i Norge utgjør NOK 4,9 mrd., som i hovedsak er plassert i rentepapirer med kort og mellomlang durasjon. Finansinntektene er i kvartalet tilfredsstillende.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

Premieinntektene for egen regning var NOK 687 mill. i 4. kvartal (630 mill.) og NOK 2 680 mill. (2 359 mill) hittil i år.

Innen personforsikring er det en mindre vekst, mens personalforsikringsbestanden øker betydelig. Bakgrunnen for sistnevnte er blant annet enkelte større kontrakter samt avtalen med Akademikerne som ble singert i 4. kvartal 2014.

For risikodekningene tilknyttet innskuddspensjon i Norge er veksten drevet av konvertering fra ytelsesbasert til innskuddsbasert pensjon. Det nye regelverket for uførepensjon som trådte i kraft 1.1.2016, vil kunne medføre noe redusert premievolum fremover.

FORSIKRINGSPREMIER (ÅRLIG)

(NOK mill.)	2015				2014
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal
Person liv *	617	610	605	598	591
Gruppeliv **	943	941	942	935	734
Pensjonsrelatert uføreforsikring ***	1 159	1 141	1 098	1 071	1 057
Bestandspremie	2 719	2 692	2 646	2 604	2 383

* Individuell livs- og ulykkesforsikring ** Gruppe ulykkes-, yrkesskade- og uføreforsikring *** ITP risikopremie Norge og uførerisiko Sverige

	2015				2014
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal
Skadeprosent	89 %	76 %	72 %	73 %	80 %
Kostnadsprosent	16 %	14 %	14 %	15 %	-1 %
Combined ratio	105 %	89 %	86 %	88 %	79 %

Garantert pensjon

Resultatet er kraftig negativt påvirket av engangseffekter knyttet til avsetning for fremtidig egenkapitalbruk for langt liv reservering i norsk virksomhet og endret modellering av finansresultatet i svensk virksomhet.

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsepensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital – og pensjonsforsikring.

GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2015				2014		1.1 - 31.12
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014
Fee og administrasjonsinntekter	460	428	457	432	457	1 777	1 842
Risikoresultat liv og pensjon	7	20	47	16	331	89	483
Administrasjonskostnader	-333	-266	-281	-277	-84	-1,156	-921
Resultat før overskuddsdeling	134	182	223	171	705	711	1 404
Netto overskuddsdeling	-244	-162	-40	64	-357	-382	61
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	-110	20	183	236	348	329	1 465
Oppreservering langt liv	-1 362	-96	-151	-154	-121	-1 764	-391
Resultat før amortisering	-1 472	-76	32	81	227	-1 435	1 074

RESULTAT

Fee- og administrasjonsinntektene utvikler seg i tråd med at en stor del av bestanden er moden og i langsiktig avgang. Inntektene var NOK 460 mill. (457 mill.) i 4. kvartal og NOK 1 777 mill. (1 842 mill.) i 2015. For året har inntektene falt med 3,5 prosent sammenlignet med 2014. Justert for valutaeffekt og mindre engangseffekt i individualporteføljen i 4. kvartal 2015 er underliggende inntektsreduksjon 6,6 %. Driftskostnadene er i 4. kvartal påvirket av avsetninger for omstillingskostnader på NOK 41 mill. mens endringer i pensjonsordningen medførte kostnadsreduksjon å NOK 210 mill. i 4. kvartal 2014. Justert for dette er kostnadene redusert i 2015 sammenlignet med året før.

Risikoresultatet ble NOK 7 mill. (331 mill.) i 4. kvartal og NOK 89 mill. (483 mill.) hittil i år. Årsaken til nedgangen fra 2014 følger av positiv engangseffekt på NOK 322 mill. i 4. kvartal 2014. Risikoresultatet i 4. kvartal noe svakere enn tidligere kvartaler i 2015 som følge av svake resultater i den svenske virksomheten.

Resultat fra overskuddsdelingen er generert i den svenske virksomheten og utgjør minus NOK 244 mill. (minus 357 mill.) i 4. kvartal

og minus NOK 382 mill. (61 mill.) i 2015. I 4. kvartal er det innført nye kostnadsforutsetninger og ny Solvens II-tilpasset rentekurve i modellene. Dette har påvirket resultat fra overskuddsdeling med minus NOK 265 mill. For øvrig har stigende renter og svak utvikling i kredittmarkedet ført til at de fleste porteføljene i SPP har hatt negativ avkastning i 4. kvartal. Samlet sett gir dette lavere avkastningsdeling mellom kunder og selskap enn tidligere kvartaler og i 2014, mens indekseringsavgiften i den kollektive forsikringsporteføljen utgjør NOK 127 mill. i 2015 (160 mill.). På grunn av lavere konsolideringsgrad ventes det ikke indekseringsavgift i 2016.

I den norske virksomheten prioriteres buffer- og reservebygging fremfor overskuddsdeling mellom kunder og eiere. I 4. kvartal er det avsatt for estimert fremtidig direkte bruk av egenkapital og risikoutjevningfond knyttet til oppreservering for langt liv. Dette gir en kostnad for langt liv reservering på NOK -1 362 mill. (-121 mill.) i 4 kvartal og NOK -1 764 mill. (-391 mill.) i 2015.

BALANSE OG MARKEDSUTVIKLING

De fleste produktene er lukket for nysalg og kundenes valg av overgang fra garanterte til ikke-garanterte produkter er i tråd med konsernets strategi. Kundereserver for garantert pensjon utgjorde pr. 4. kvartal NOK 267 mrd. sammenlignet med NOK 264 mrd. ved inngangen til året. Justert for valutaeffekt er det imidlertid en reduksjon i reserver på 2,1 % gjennom året. Fripoliser er eneste garanterte portefølje i vekst og utgjør pr. 4. kvartal NOK 103,8 mrd., noe som tilsvarer en økning på NOK 11,3 mrd. og 12,2 % gjennom 2015. Ytelsespensjon i Norge har gjennom året blitt redusert med NOK 11,8 mrd. tilsvarende 17,5 %, og utgjør NOK 55,9 mrd. ved utgangen av året.

Garanterte porteføljer i den svenske virksomheten utgjør NOK 91,8 mrd. som tilsvarer en økning på NOK 4,0 mrd. Økningen følger av valutaendring, mens det underliggende er nedadgående trend. Ekstern fraflytting fra garantert pensjon har vært NOK 7,7 mrd. (14,8 mrd.) i 2015 år og NOK 0,5 mrd. (2,2 mrd.) i 4. kvartal.

Fra og med 4. kvartal 2014 ble kundene tilbudt å konvertere fra tradisjonelle fripoliser til fripoliser med investeringsvalg. Fripoliser med investeringsvalg, som inngår i segmentet Sparing, utgjør pr. årsskiftet NOK 4,6 mrd., en økning på om lag NOK 0,3 mrd i 4. kvartal.

Samlede premieinntekter for garantert pensjon (eksklusiv flytting) var NOK 7,5 mrd. (9,5 mrd.) i 2015 og NOK 1,3 mrd. (1,8 mrd.) i 4. kvartal. For året som helhet er dette en reduksjon på 22 %.

NØKKELTALL GARANTERT PENSJON

(NOK mill.)	2015				2014
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal
Garanterte reserver	266 979	263 198	258 825	261 277	264 290
Garanterte reserver i % of totale reserver	67,6 %	68,9 %	68,8 %	69,3 %	71,5 %
Overføring av garanterte reserver	398	855	1 438	5 037	2 229
Bufferkapital i % av kundefond Storebrand	5,8 %	5,4 %	5,7 %	6,5 %	6,6 %
Bufferkapital i % av kundefond SPP	7,6 %	11,1 %	12,4 %	12,5 %	11,7 %

Øvrig

Under kategorien Øvrig rapporteres resultatet i selskapsporteføljene og mindre datterselskap i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår blant annet resultatet knyttet til virksomheten BenCo.

ØVRIG RESULTAT

(NOK mill.)	2015				2014		1.1 - 31.12	
	4. kvartal	3. kvartal	2. kvartal	1. kvartal	4. kvartal	2015	2014	
Fee og administrasjoninntekter	22	28	27	36	59	113	156	
Risikoresultat liv og pensjon	-31	25	3	-4	2	-6	8	
Administrasjonskostnader	-15	-18	-16	-16	-7	-66	-60	
Finansresultat	236	-101	34	39	23	207	276	
Resultat før overskuddsdeling	212	-66	48	54	77	249	380	
Netto overskuddsdeling	-2	-2	-1	-2	-3	-7	-10	
Resultat før amortisering	210	-68	47	52	74	241	370	

Fee- og administrasjoninntektene viser en nedadgående trend da Bencos virksomhet er i langsiktig avgang. Risikoresultatet er svekket i 4. kvartal som følge av reservestyrking.

Finansresultatet i segment Øvrig inkluderer selskapsporteføljene i SPP og Storebrand Livsforsikring samt netto resultat for datterselskap.

Storebrand Livsforsikring konsern er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Selskapsporteføljene for livkon-

sern utgjorde NOK 20,9 mrd. ved utgangen av 4. kvartal. Investeringene er i første rekke i korte rentebærende papirer i Norge og Sverige. I kvartalet fikk den norske selskapsporteføljen en avkastning på 0,6 %, og avkastningen var 1,8 % for året. Den svenske selskapsporteføljen er investert i rentepapirer som til dels har negative renter. Samlet sett gav dette en avkastning på 0,1 % for den svenske virksomheten. .

Det er i tillegg ført 171 millioner kroner over finansresultatet som minoritetens andel av gevinst i forbindelse med et avtalt eiendomsalg i kvartalet.

Balanse, soliditet og kapitalforhold

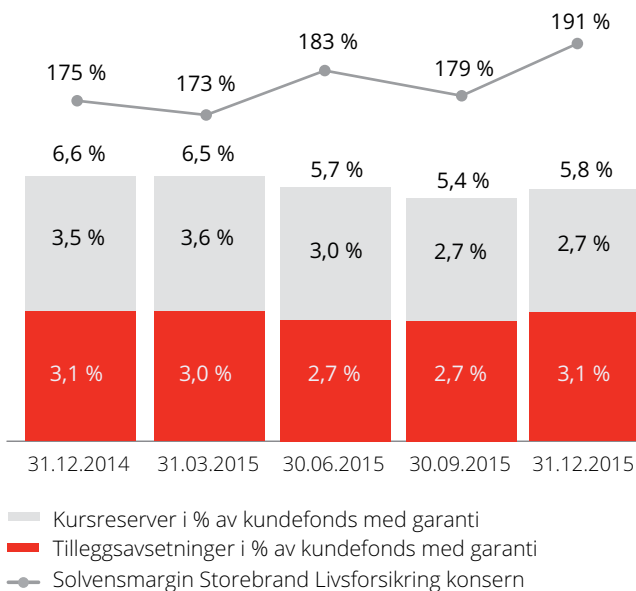
Kontinuerlig overvåking og aktiv risikostyring er et kjerneområde i Storebrands virksomhet. Risiko og soliditet følges både opp på konsernnivå og i de juridiske selskapene. Regulatoriske krav til soliditet og risikostyring følger i stor grad juridiske enheter. Avsnittet er derfor delt inn i juridiske enheter.

STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

Solvensmarginen i Storebrand Livsforsikring konsern var 191 % ved utgangen av 4. kvartal, en økning på 11,7 prosentpoeng i kvartalet. Økningen skyldes i blant annet godt resultat og endret diskonteringsrente ved beregning av forsikringsforplektelse for SPP. Hittil i år er solvensmarginen styrket med 15,8 prosentpoeng.

Soliditetskapskapitalen¹⁾ utgjorde NOK 61,0 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2015, en reduksjon på NOK 3,0 mrd. i 4. kvartal i hovedsak som følge av reduserte kundebuffer i svensk virksomhet og økte kundebuffer i norsk virksomhet. Merverdier på obligasjoner til amortisert kost er i kvartalet redusert med 0,5 mrd, for året utgjør reduksjonen NOK 2,8 mrd.

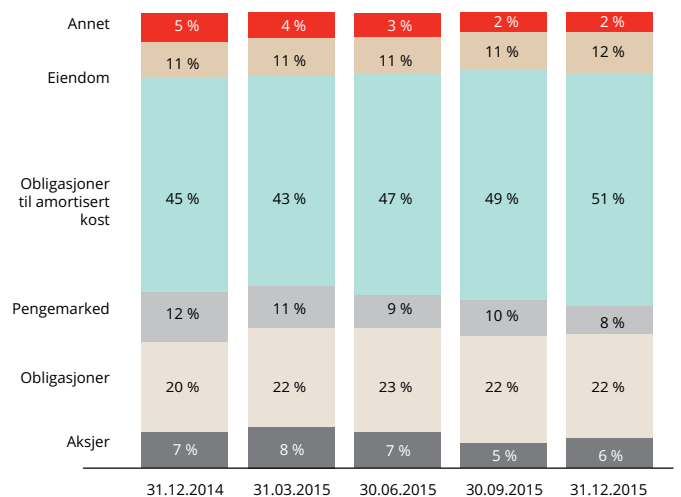
SOLIDITET

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

Kursreguleringsfondet er i 4. kvartal økt med NOK 0,2 mrd. og hittil i år redusert med NOK 1,3 mrd. og utgjør NOK 4,5 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2015. Tilleggsavsetningene er i kvartalet økt med 0,7 mrd. og er uendret hittil i år. Tilleggsavsetningen for året reduseres som følge av konvertering til fripoliser med investeringsvalg og øker som følge av årets renteresultat avsettes til tilleggsavsetning med 0,7 mrd. Tilleggsavsetningene utgjør NOK 5,2 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2015. Oververdi på anleggsobligasjoner som vurderes til amortisert kost er redusert med NOK 0,5 mrd. i 4. kvartal, redusert med NOK 2,8 mrd for året og utgjør NOK 10,6 mrd. per 4. kvartal. Reduksjonen skyldes renteoppgang. Oververdi på obligasjoner til amortisert kost er ikke innregnet i regnskapet.

ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMDLER NORGE

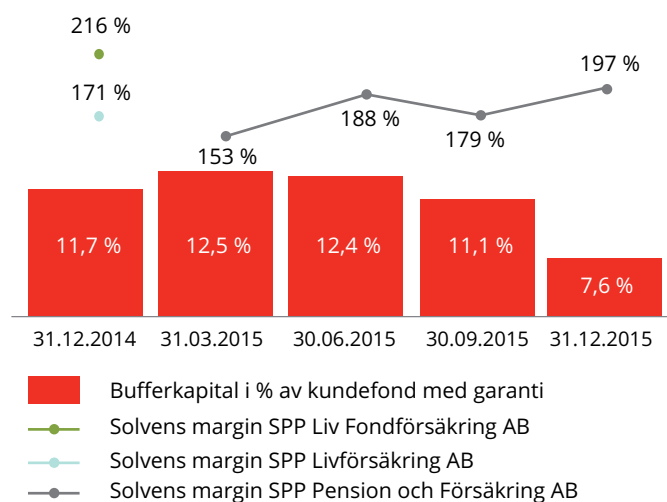

Kundemidler er økt med NOK 6,3 mrd. i 4. kvartal og 10,6 mrd. for året som følge av sterke finansmarkeder. Kundemidler utgjorde NOK 229 mrd. ved utgangen av 4. kvartal 2015. Kundemidler innenfor ikke-garantert Sparing er økt med NOK 3,8 mrd. i 4. kvartal og NOK 12,0 mrd. for året 2015. Garanterte kundemidler er økt med NOK 2,5 mrd. i 4. kvartal og redusert med NOK 1,4 mrd. for året 2015.

¹⁾ Består av egenkapital, ansvarlig lånekapital, kursreguleringsfond, risikoutjevnsningsfond, kursreserver obligasjoner til amortisert kost, tilleggsavsetning, villkorad återbäring og opptjent resultat.

SPP

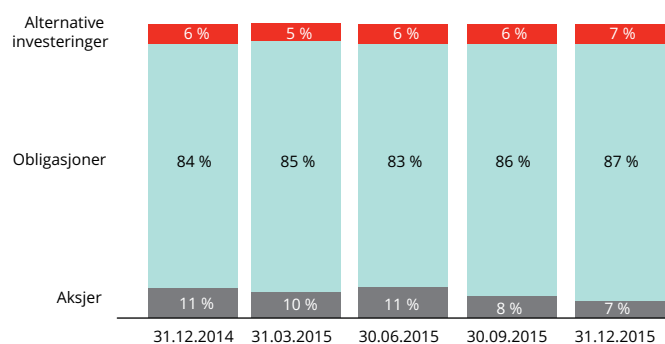
SOLIDITET

Solvensmarginen i SPP Pension & Försäkring AB er 197 % per 4. kvartal.

Bufferkapitalen utgjorde NOK 6,5 mrd. (9,6 mrd.) per 4. kvartal. Nedgangen skyldes hovedsakelig skifte av rentekurve i den svenske virksomheten.

ALLOKERING GARANTERTE KUNDEMIDLER SPP

Totalt forvaltet kapital i SPP er NOK 157,6 mrd. Det tilsvarer en økning på 7 % sammenliknet med 4. kvartal 2014. For fondforsikring var forvaltet kapital NOK 72,3 mrd. pr. 4. kvartal som tilsvarer en økning på 14 % sammenliknet med 4. kvartal 2014.

Fremtidsutsikter

REGULATORISKE ENDRINGER

SOLVENS II

Det nye europeiske soliditetsregelverket Solvens II trådte i kraft 1. januar 2016, og gjelder for alle forsikringsselskaper i EØS. Finanstilsynet har godkjent Storebrands søknad om å bruke overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger.

NYTT REGELVERK FOR UFØREPENSJON

Reglene om uførepensjon for private tjenstepensjonsordninger tilpasset den nye folketrygden trådte i kraft 1. januar 2016. Det er gitt ett år for bedriftene til å tilpasse sine pensjonsplaner til den nye ordningen.

PRIVAT TJENSTEPENSJON

Fellesforbundet og Norsk Industri har med bakgrunn i et mandat fra tariffoppgjøret i 2014 utredet tjenstepensjon. Partene foreslår i en felles uttalelse 19. januar 2016 å innføre en ordning hvor arbeidstaker oppretter en individuell pensjonskonto som arbeidsgiver betaler inn til. Arbeidstaker vil dermed kunne samle sine pensjonsrettigheter fra innskuddsbaserte ordninger i en slik pensjonskonto, og står fritt til å velge leverandør. Partene foreslår også at det bør gjøres lovendringer slik at arbeidstaker på individuell basis skal kunne spare differansen mellom tillatte maksimalsatser og arbeidsgivers innskuddsnivå.

OFFENTLIG TJENSTEPENSJON

I desember 2015 la Arbeids- og Sosialdepartementet frem et forslag til endringer i tjenstepensjon for offentlig sektor. Det foreslås en nettoordning med alleårsopptjening, kjønnsnøytrale premier og livsvarig utbetaling, som kan kombineres med arbeidsinntekt. Regjeringen skal drøfte forslaget med partene og videre prosess forventes å være avklart i løpet av kort tid.

RISIKOSTYRING

Storebrand er gjennom forretningsområdene eksponert for flere typer risiko. Utvikling i rentenivå og eiendoms- og aksjemarkedene vurderes som de vesentligste risikofaktorer som kan påvirke konsernets resultat. Over tid er det viktig å kunne levere en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Risikostyring er derfor et prioritert kjerneområde i konsernet. I tillegg er utvikling i uførhet og levealder sentrale risikoer.

RESULTATUTVIKLING OG RISIKO

Storebrand er markedsleder innenfor salg av pensjonsløsninger til norske bedrifter. Storebrand oppnådde spesielt god vekst i salg av innskuddspensjon i 2015 og er nå klar markedsleder med en markedsandel på 34 %. Markedet for innskuddspensjon er i vekst og stadig flere bedrifter velger å øke sparingen til pensjon for de ansatte. Innskuddspensjonsordninger er den dominerende løsningen for pensjonssparing i Norge og veksten forventes å fortsette. Storebrand har også en sterk utfordrerrolle innenfor salg av pensjonsløsninger til svenske bedrifter med en markedsandel på 11 %.

Mange bedrifter velger å konvertere gamle ytelsesordninger til innskuddsordninger som medfører utstedelse av fripoliser som reduserer inntjeningen i konsernet. En del bedrifter velger å videreføre ytelsesordningene for eldre arbeidstakere og avviklingen av disse ordningene vil derfor skje gradvis over noe lengre tid. Storebrand er inne i en periode med styrking av reservene for økt forventet levealder innenfor ytelsesordningene og fripolisene og resultatet vil derfor belastes med minimum 20 % av kostnaden knyttet til reservestyrking. Storebrand belastet resultatene i 2015 med resten av det estimerte direkte egenkapitalbidraget for reservestyrkingen. Det endelige beløpet vil blant annet avhenge av risikoresultater og avkastning i kundeporteføljene. Reservering for økt levealder er beskrevet nærmere innledningsvis og i note 3.

Solvens II-regelverket ble innført fra årsskiftet og Storebrand Livsforsikring konsern rapporterer en solvensgrad etter de nye reglene på 174 % (uten overgangsregler er solvensmarginen estimert til 125 %). Regulatorisk minimumsnivå er 100 %. Solvensnivået viser at konsernet er robust for et lavt rentenivå over en lengre periode. Utviklingen i rentenivå, kredittpåslag, eiendoms- og aksjeverdier påvirker solvensmarginen. Det er ventet en gradvis forbedring i den underliggende solvensmarginen i årene som kommer. Dette skyldes i hovedsak kortere løpetid på forpliktelsene, reservestyrking for økt levealder og forventet resultatskapning i konsernet.

Avkastningen for kundene i 2015 ble på 4,1 % for den største porteføljen av innskuddspensjon og 5,2% for garantert pensjonsprodukter i Norge. Avkastningen er preget av at vi opplever et historisk lavt rentenivå i Norge og Europa for øvrig. Storebrand har tilpasset seg det lave rentenivået gjennom bygging av bufferkapital, risikoreduksjoner på investeringssiden og endringer i produktene. Over tid vil nivået på den årlige rentegarantien reduseres. På lang sikt vil et

vedvarende lavt rentenivå være en risiko for at produkter med høye rentegarantier går med underskudd og det er derfor viktig å kunne levere en avkastning som overgår rentegarantien i produktene. Storebrand har derfor tilpasset aktivasiden ved å bygge en robust portefølje med obligasjoner til amortisert kost for å oppnå den garanterte renten. Utviklingen i eiendoms- og aksjemarkedene vurderes også som en vesentlig risikofaktor som påvirker konsernets resultat.

Storebrand har inngått et strategisk partnerskap med Cognizant som overtar Storebrands servicesenter i Baltic og som vil levere IT-, service- og oppgjørstjenester til konsernet de neste årene. Samarbeidet vil styrke leveransen til kundene gjennom et større kompetansemiljø og økt effektivitet. I 2016 vil samarbeidet kreve økt innsats og ressurser for å lykkes med overgangen, men partnerskapet er forventet å gi reduserte kostnader for konsernet de neste årene. Det er gjennomført nedbemanning i deler av den norske og svenske virksomheten i 2015 og det legger grunnlaget for reduserte kostnader. Det er marginpress innenfor segmentene Sparing og Forsikring. Kostnadsreduksjoner og tilpasninger i virksomheten vil derfor legge et godt grunnlag for lønnsom vekst fremover.

Lysaker, 16. februar 2016
Styret i Storebrand Livsforsikring AS

Storebrand Livsforsikring Konsern

Totalresultat

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2015	2014	2015	2014
Teknisk regnskap for livsforsikring				
Forfalte premier, brutto	4 972	4 777	22 770	22 106
Avgitte gjenforsikringspremier	-16	-10	-107	-76
Overføring av premiereserve fra andre forsikringselskaper/pensjonskasser	261	588	1 835	2 434
Premieinntekter for egen regning	5 217	5 355	24 497	24 464
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	121	10	121	24
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	1 313	1 517	7 138	8 149
Netto driftsinntekt fra eiendom	88	323	829	1 127
Verdiendringer på investeringer	-252	3 154	-4 500	8 573
Realisert gevinst og tap på investeringer	1 293	570	4 762	4 303
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	2 564	5 574	8 349	22 176
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	3	1	13	1
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	291	332	216	249
Netto driftsinntekt fra eiendom	4	24	70	62
Verdiendringer på investeringer	3 835	4 562	732	11 032
Realisert gevinst og tap på investeringer	433	-224	3 462	904
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	4 567	4 694	4 493	12 248
Andre forsikringsrelaterte inntekter	370	460	1 694	1 739
Utbetalte erstatninger brutto	-4 581	-4 472	-17 693	-18 097
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	10	4	29	10
Endring i erstatningsavsetninger brutto	-2	-111	-140	-122
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	-812	-1 988	-6 698	-17 176
Erstatninger for egen regning	-5 384	-6 567	-24 502	-35 386
Til/fra premiereserve, brutto	-4 717	-4 801	451	-2 450
Endring i tilleggsavsetninger	-654	-851	-362	-710
Endring i kursreguleringsfond	-168	-2 002	1 295	-1 992
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	-5	-12	-9	-14
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	27	37	-40	-29
Endring villkorad återbäring	2 942	2 743	3 050	3 487
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	-1	-9	-57	-4
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-2 576	-4 897	4 332	-1 711
Endring i premiereserve	-6 851	-7 019	-16 011	-18 735
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	-6 851	-7 019	-16 011	-18 735
Overskudd på avkastningsresultatet	-329	-120	-329	-120
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-53	-46	-53	-46
Annen tilordning av overskudd	-2	-21	-6	-25
Ufordelte overskuddsmidler	1 949	3 552		
Midler tilordnet forsikringskontraktene	1 565	3 365	-388	-190
Forvaltningskostnader	-98	-92	-388	-386
Salgskostnader	-258	-93	-808	-719
Endring i forskuddsbetalte direkte salgskostnader	1		-1	2

Fortsetter neste side

Storebrand Livsforsikring Konsern

Totalresultat forts.

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2015	2014	2015	2014
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-420	-110	-1 523	-1 095
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-774	-296	-2 720	-2 198
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-66	-239	-416	-459
Resultat av teknisk regnskap	-1 369	430	-672	1 949
Ikke-teknisk regnskap				
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	-26	5	77	15
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	504	94	261	439
Netto driftsinntekt fra eiendom	185	24	225	62
Verdiendringer på investeringer	-469	-3	-106	60
Realisert gevinst og tap på investeringer	57	28	99	187
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	251	148	556	763
Andre inntekter	58	173	381	510
Forvaltningskostnader	-4	-10	-22	-37
Andre kostnader	-254	-310	-1 049	-1 185
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-258	-320	-1 072	-1 222
Resultat av ikke-teknisk regnskap	51	1	-134	50
Resultat før skattekostnad	-1 318	431	-806	1 999
Skattekostnad	2 097	-12	1 967	-359
RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	778	420	1 161	1 640
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	-117	-330	-126	-344
Endring verdireguleringsreserve egne bygg	165		180	51
Gevinst/tap kontantstrømssikring	4	168	27	168
Justering av forsikringsforpliktelser	-165	30	-180	-22
Skatt på andre resultatkomponenter	38	32	32	32
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet	-75	-101	-67	-115
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet	283	647	750	136
Sum resultatkomponenter som senere kan reklassifiseres over resultatet	283	647	750	136
Sum andre resultatkomponenter	209	546	683	22
TOTALRESULTAT	987	965	1 844	1 661
Resultat kan henføres til:				
Andel av resultat til aksjonær	597	410	964	1 616
Andel av resultat til minoritet	181	10	197	24
Totalresultat kan henføres til:				
Andel av totalresultatet til aksjonær	804	947	1 640	1 634
Andel av totalresultatet til minoritet	184	18	204	28

Storebrand Livsforsikring Konsern

Balanse

(NOK mill.)	31.12.2015	31.12.2014
Eiendeler		
Eiendeler i selskapsporteføljen		
Goodwill	837	808
Andre immaterielle eiendeler	4 602	4 583
Sum immaterielle eiendeler	5 439	5 391
Investeringseiendommer	335	4 456
Eierbenyttet eiendom		68
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	255	243
Utlån	2	2
Obligasjoner til amortisert kost	2 674	1 877
Aksjer og andeler til virkelig verdi	87	95
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	22 604	20 410
Finansielle derivater til virkelig verdi	1 264	966
Andre finansielle eiendeler	294	217
Sum investeringer	27 513	28 335
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	112	124
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	2 596	3 554
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger	11	3
Fordringer med konsernselskaper	64	21
Andre fordringer	1 822	793
Sum fordringer	4 494	4 372
Anlegg og utstyr	462	408
Kasse, bank	2 117	4 568
Eiendeler ved skatt	551	
Minoritetet i verdipapirfond		4 109
Andre eiendeler betegnet etter sin art	789	710
Sum andre eiendeler	3 919	9 796
Aktiverte salgskostnader	557	509
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	106	125
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	663	634
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	42 139	48 652
Eiendeler i kundeporteføljene		
Investeringseiendommer	22 035	20 392
Eierbenyttet eiendom	2 732	2 430
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	1 320	40
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	41	11

Fortsetter neste side

Storebrand Livsforsikring Konsern

Balanse forts.

(NOK mill.)	31.12.2015	31.12.2014
Obligasjoner holdt til forfall	15 648	15 131
Obligasjoner til amortisert kost	73 434	64 136
Utlån	6 017	4 679
Aksjer og andeler til virkelig verdi	22 737	35 108
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	135 733	134 957
Finansielle derivater til virkelig verdi	2 978	4 669
Andre finansielle eiendeler	3 900	3 148
Sum investeringer i kollektivporteføljen	286 575	284 702
Investeringseiendommer	2 045	1 571
Eierbenyttet eiendom	156	84
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	146	
Aksjer og andeler til virkelig verdi	101 739	83 226
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	25 920	22 619
Finansielle derivater til virkelig verdi	9	45
Andre finansielle eiendeler	264	260
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	130 279	107 805
Sum eiendeler i kundeporteføljene	416 854	392 508
SUM EIENDELER	458 994	441 160
Egenkapital og forpliktelser		
Aksjekapital	3 540	3 540
Overkurs	9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital	13 251	13 251
Risikoutjevningfond	142	829
Annen opptjent egenkapital	9 724	7 433
Minoritetens andel av egenkapitalen	576	421
Sum opptjent egenkapital	10 442	8 683
Evigvarende ansvarlig lånekapital	2 829	3 381
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	3 158	2 440
Fondsobligasjoner	1 503	1 503
Sum ansvarlig lånekapital mv.	7 489	7 324
Premiereserve	264 937	257 358
Tilleggsavsetninger	5 160	5 118
Kursreguleringsfond	4 520	5 814
Erstatningsavsetning	1 168	1 016
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	2 713	3 047
Villkorad återbäring	9 336	11 281
Andre tekniske avsetninger	655	627
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser	288 488	284 261

Fortsetter neste side

Storebrand Livsforsikring Konsern

Balanse forts.

(NOK mill.)	31.12.2015	31.12.2014
Premiereserve	129 741	107 103
Erstatningsavsetning	1	1
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	129 742	107 103
Pensjonsforpliktelser	217	287
Forpliktelser ved skatt	200	1 736
Andre avsetninger for forpliktelser		4
Sum avsetninger for forpliktelser	417	2 027
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	1 356	2 338
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	29	31
Finansielle derivater	3 020	4 279
Forpliktelser til konsernselskaper	38	22
Minoritet i verdipapirfond		4 109
Andre forpliktelser	4 117	7 114
Sum forpliktelser	8 560	17 894
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	605	616
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	605	616
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	458 994	441 160

Storebrand Livsforsikring Konsern

Oppstilling over endring i egenkapital

(NOK mill.)	Majoritetens andel av egenkapitalen						Total egenkapital
	Aksje-kapital	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko-utjevning-fond	Annen egen-kapital ¹⁾	Minoritet	
Egenkapital 31.12.2013	3 540	9 711	13 251	776	5 844	402	20 273
Resultat før andre resultatkomponenter				53	1 563	24	1 640
Sum øvrige resultatkomponenter					18	4	22
Totalresultat for perioden				53	1 581	28	1 661
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte						-2	-2
Andre					8	-7	1
Egenkapital 31.12.2014	3 540	9 711	13 251	829	7 432	421	21 933
Resultat før andre resultatkomponenter				-686	1 651	197	1 161
Sum øvrige resultatkomponenter					676	7	683
Totalresultat for perioden				-686	2 326	204	1 844
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:							
Avgitt konsernbidrag/utbytte					-19	-25	-44
Kjøp av minoritet						-25	-25
Andre					-16		-16
Egenkapital 31.12.2015	3 540	9 711	13 251	142	9 724	576	23 693

1) Inkluderer bundne midler i sikkerhetsavsetninger med 157 millioner kroner.

Storebrand Livsforsikring Konsern

Kontantstrømoppstilling 1. januar - 31. desember

Storebrand Livsforsikring
Konsern

Storebrand Livsforsikring AS

2015	2014	(NOK mill.)		2015	2014
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter					
21 945	25 150		Netto innbetalinger forsikring	18 116	14 964
-19 957	-19 191		Netto utbetalte erstatninger og forsikringsytelser	-10 462	-12 644
-14 742	-4 863		Netto inn-/utbetalinger ved flytting	-3 621	-11 634
-2 197	-2 720		Utbetalinger til drift	-1 488	-1 033
3 705	-1 420		Netto inn-/utbetalinger vedrørende andre operasjonelle aktiviteter	2 001	888
-11 247	-3 045		Netto kontantstrøm fra drift før finansielle eiendeler	4 547	-9 460
-1 170	-1 337		Netto inn-/utbetalinger på utlån kunder	-1 337	-1 243
15 963	5 164		Netto inn-/utbetalinger vedrørende verdipapirer	-3 137	11 990
-850	-1 555		Netto inn-/utbetalinger vedrørende eiendomsinvesteringer		
210	-756		Netto endring bankinnskudd forsikringskunder	-786	601
14 153	1 516		Netto kontantstrøm fra finansielle eiendeler	-5 260	11 347
2 907	-1 529		Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-713	1 888
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter					
	217		Netto innbetalinger ved salg av datterselskaper		
131	-257		Netto inn/utbetalinger ved kjøp/salg av tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet	108	
-1 585			Netto inn/utbetalinger ved kjøp/salg av forsikringsporteføljer		
-100	-186		Netto inn/utbetalinger ved salg/kjøp av driftsmidler	-38	-33
-1 554	-226		Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	70	-33
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter					
1 765	997		Innbetaling av ansvarlig lånekapital	997	1 094
-1 700	-1 000		Utbetalinger ved tilbakebetaling av ansvarlig lånekapital	-1 000	-1 700
-453	-455		Utbetaling av renter på ansvarlig lånekapital	-455	-453
-2	-25		Utbetaling av konsernbidrag		
-390	-484		Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-459	-1 059
962	-2 239		Netto kontantstrøm i perioden	-1 102	797
-13 191	-3 755		- herav netto kontantstrøm i perioden før finansielle eiendeler	4 158	-10 551
962	-2 239		Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-1 102	797
	-135		Kontanter ved periodens start for solgte selskaper		
3 823	4 785		Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens start	2 336	1 540
4 785	2 411		Beholdning av kontanter/kontantekvivalenter ved periodeslutt	1 234	2 336

Storebrand Livsforsikring AS

Totalresultat

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2015	2014	2015	2014
Teknisk regnskap for livsforsikring				
Forfalte premier, brutto	3 280	3 216	16 235	15 495
Avgitte gjenforsikringspremier	-2	-3	-26	-25
Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper/pensjonskasser	215	329	1 155	1 088
Premieinntekter for egen regning	3 493	3 542	17 364	16 559
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	628	732	2 157	1 549
herav inntekter fra eiendomsselskaper	950	659	2 105	1 481
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	791	768	4 945	5 497
Verdiendringer på investeringer	658	2 057	-1 201	1 986
Realisert gevinst og tap på investeringer	574	-628	1 768	2 067
Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	2 650	2 930	7 669	11 100
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	71	49	223	92
herav inntekter fra eiendomsselskaper	108	49	223	91
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	287	326	203	236
Verdiendringer på investeringer	1 146	1 218	-2 075	2 373
Realisert gevinst og tap på investeringer	363	-290	3 315	792
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 868	1 303	1 666	3 492
Andre forsikringsrelaterte inntekter	107	66	388	256
Utbetalte erstatninger brutto	-2 342	-2 467	-9 432	-10 468
Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger	5	1	17	8
Endring i erstatningsavsetninger brutto	-2	-112	-144	-132
Overført premiereserve med videre til andre selskaper	-328	-1 385	-4 776	-12 722
Erstatninger for egen regning	-2 667	-3 963	-14 335	-23 315
Til/fra premiereserve, brutto	-3 153	-586	-24	5 141
Endring i tilleggsavsetninger	-609	-853	-358	-710
Endring i kursreguleringsfond	-168	-2 002	1 295	-1 992
Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	-5	-12	-9	-14
Til/fra tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten	32	45	-44	-33
Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre selskaper	-1	-9	-57	-4
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-3 904	-3 418	802	2 389
Endring i premiereserve	-3 821	-3 312	-12 056	-7 788
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - særskilt investeringsportefølje	-3 821	-3 312	-12 056	-7 788
Overskudd på avkastningsresultatet	-329	-120	-329	-120
Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	-53	-46	-53	-46
Annen tilordning av overskudd		-19		-19
Ufordelte overskuddsmidler	1 949	3 552		
Midler tilordnet forsikringskontraktene	1 567	3 367	-382	-185
Forvaltningskostnader	-39	-36	-152	-134
Salgskostnader	-123	135	-361	-312
Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inklusive provisjoner for mottatt gjenforsikring)	-267	-97	-974	-587
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-429	2	-1 488	-1 033
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-46	-233	-354	-434
Resultat av teknisk regnskap	-1 182	284	-727	1 041

Fortsetter neste side

Storebrand Livsforsikring AS

Totalresultat forts.

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2015	2014	2015	2014
Ikke-teknisk regnskap				
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	511	33	1 306	-196
herav inntekter fra eiendomsselskaper	45	33	105	74
Renteinntekt og utbytte med videre på finansielle eiendeler	537	182	522	699
Verdiendringer på investeringer	-482	-22	-116	21
Realisert gevinst og tap på investeringer	-330	24	-297	125
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	235	217	1 415	649
Andre inntekter	10	7	32	26
Forvaltningskostnader	-3	-3	-13	-13
Andre kostnader	-82	-140	-337	-442
Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-85	-144	-350	-456
Resultat av ikke-teknisk regnskap	160	80	1 098	219
Resultat før skattekostnad	-1 022	364	371	1 260
Skattekostnad	2 051	56	1 815	-279
RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER	1 029	420	2 186	981
Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte	-145	-264	-145	-264
Gevinst/tap kontantstrømssikring	4	168	27	168
Justering av forsikringsforpliktelser				29
Skatt på andre resultatkomponenter	38	47	34	18
Sum resultatkomponenter som ikke senere kan reklassifiseres over resultatet	-103	-50	-84	-49
Valutakursdifferanser fra utenlandsk virksomhet	-1	3	-7	-3
Sum resultatkomponenter som senere kan reklassifiseres over resultatet	-1	3	-7	-3
Sum andre resultatkomponenter	-103	-47	-91	-51
TOTALRESULTAT	926	373	2 095	930

Storebrand Livsforsikring AS

Balanse

(NOK mill.)	31.12.2015	31.12.2014
Eiendeler		
Eiendeler i selskapsporteføljen		
Andre immaterielle eiendeler	201	176
Sum immaterielle eiendeler	201	176
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	16 232	10 193
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper		1 013
Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		6 728
Utlån	2	2
Obligasjoner til amortisert kost	2 674	1 877
Aksjer og andeler til virkelig verdi	64	63
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	9 787	8 451
Finansielle derivater til virkelig verdi	1 264	964
Andre finansielle eiendeler	246	177
Sum investeringer	30 268	28 454
Gjenforsikringsandel av forsikringsforpliktelser	129	143
Fordringer i forbindelse med direkte forretninger	2 469	3 204
Fordringer i forbindelse med gjenforsikringsforretninger	11	3
Fordringer med konsernselskaper	66	24
Andre fordringer	129	180
Sum fordringer	2 677	3 411
Anlegg og utstyr	14	20
Kasse, bank	988	2 159
Eiendeler ved skatt	400	
Sum andre eiendeler	1 402	2 178
Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	12	15
Sum forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	12	15
Sum eiendeler i selskapsporteføljen	34 689	34 378
Eiendeler i kundeporteføljene		
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	22 149	20 185
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper	21 352	19 462
Obligasjoner holdt til forfall	15 648	15 131
Obligasjoner til amortisert kost	73 434	64 136
Utlån	6 017	4 679
Aksjer og andeler til virkelig verdi	12 226	21 884
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	48 114	53 118
Finansielle derivater til virkelig verdi	225	246
Andre finansielle eiendeler	2 002	1 206
Sum investeringer i kollektivporteføljen	179 815	180 586
Aksjer og andeler i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	2 424	1 721
herav investeringer inklusive fordringer på eiendomsselskaper	2 424	1 721
Aksjer og andeler til virkelig verdi	32 041	23 367
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	19 747	17 250
Finansielle derivater til virkelig verdi	9	45
Andre finansielle eiendeler	179	189
Sum investeringer i investeringsvalgporteføljen	54 400	42 573
Sum eiendeler i kundeporteføljene	234 215	223 159
SUM EIENDELER	268 903	257 537

Fortsetter neste side

Storebrand Livsforsikring AS

Balanse forts.

(NOK mill.)	31.12.2015	31.12.2014
Egenkapital og forpliktelser		
Aksjekapital	3 540	3 540
Overkurs	9 711	9 711
Sum innskutt egenkapital	13 251	13 251
Risikoutjevningfond	142	829
Annen opptjent egenkapital	9 727	6 946
Sum opptjent egenkapital	9 869	7 774
Evigvarende ansvarlig lånekapital	2 096	2 714
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	3 158	2 440
Fondsobligasjoner	1 503	1 503
Sum ansvarlig lånekapital mv.	6 756	6 656
Premiereserve	165 921	165 374
Tilleggsavsetninger	5 160	5 118
Kursreguleringsfond	4 520	5 814
Erstatningsavsetning	1 038	895
Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond	2 713	3 047
Andre tekniske avsetninger	829	799
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – kontraktsfastsatte forpliktelser	180 181	181 048
Premiereserve	53 894	41 892
Erstatningsavsetning	1	1
Sum forsikringsforpliktelser i livsforsikring – særskilt investeringsportefølje	53 894	41 893
Pensjonsforpliktelser	196	174
Forpliktelser ved skatt		1 449
Andre avsetninger for forpliktelser	1	
Sum avsetninger for forpliktelser	196	1 623
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring	935	1 497
Finansielle derivater	1 797	3 023
Forpliktelser til konsernselskaper	50	10
Andre forpliktelser	1 722	437
Sum forpliktelser	4 504	4 968
Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	251	324
Sum påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter	251	324
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE	268 903	257 537

Storebrand Livsforsikring AS

Oppstilling over endringer i egenkapital

(NOK mill.)	Aksjekapital ¹⁾	Overkurs	Sum innskutt egenkapital	Risiko-utjevningssfond	Annen egenkapital	Total egenkapital
Egenkapital 31.12.2013	3 540	9 711	13 251	776	6 069	20 096
Resultat før andre resultatkomponenter				53	928	981
Sum øvrige resultatkomponenter					-51	-51
Totalresultat for perioden				53	877	930
Egenkapital 31.12.2014	3 540	9 711	13 251	828	6 946	21 025
Resultat før andre resultatkomponenter				-686	2 873	2 186
Sum øvrige resultatkomponenter					-91	-91
Totalresultat for perioden				-686	2 782	2 095
Egenkapitaltransaksjoner med eiere:						
Andre					-1	-1
Egenkapital 31.12.2015	3 540	9 711	13 251	142	9 727	23 120

¹⁾ 35 404 200 aksjer pålydende kr. 100

Noter

Storebrand Livsforsikring Konsern

Note 01 | Regnskapsprinsipper

Delårsregnskapet for konsernet inkluderer Storebrand Livsforsikring AS med datterselskaper og tilknyttede selskaper. Delårsregnskapet er avlagt i samsvar med forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper for morselskapet og for konsernregnskapet i overensstemmelse med IAS 34 Delårsrapportering. Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap.

En beskrivelse av regnskapsprinsipper som er benyttet ved avleggelse av regnskapet fremkommer i årsregnskapet for 2014, og delårsregnskapet er avlagt i henhold til disse regnskapsprinsippene.

Det har ikke trådt i kraft nye eller endrede regnskapsstandarder i 2015 som har hatt noen vesentlig effekt for Storebrands konsernregnskap.

Note 02 | Estimer

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet må ledelsen foreta estimer, skjønnsmessige vurderinger og forutsetninger av usikre størrelser. Estimer og vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventning om fremtidige hendelser og representerer ledelsens beste skjønn på tidspunkt for regnskapsavleggelsen.

De faktiske resultatene kan avvike fra regnskapsestimatene.

I konsernregnskapet innregnes forsikringsforpliktelser med rentegaranti, med ulike prinsipper i den norske og svenske virksomheten. Det er også innregnet en immateriell eiendel (value-of-business-in-force, "VIF") knyttet til forsikringskontrakter i den svenske virksomheten. Denne eiendelen knytter seg til Storebrands kjøp av SPP (kjøp av virksomhet). Det er flere forhold som kan påvirke størrelsene på forsikringsforpliktelsene inklusive VIF, herunder biometriske forhold som økt levealder, fremtidig avkastning, uførhet, samt utvikling i fremtidige kostnader og juridiske forhold som lovendringer og utfall av rettsaker mv. Et lavt rentenivå vil på lang sikt være utfordrende for eier med hensyn til forsikringskontrakter med rentegaranti, og vil, sammen med reduserte kundedebuffere, kunne påvirke størrelsen på de innregnede beløp knyttet til forsikringskontraktene. De norske forsikringskontraktene med rentegarantier er diskontert med premieberegningsrenten (om lag gjennomsnittlig med 3,3 prosent). De svenske forsikringsforpliktelsene med rentegaranti, er diskontert med en rentekurve som samsvarer med Solvens II-rentekurven.

Det følger av regnskapsstandarden IFRS 4 Forsikringskontrakter at de innregnede forsikringsforpliktelsene skal være tilstrekkelige og at det skal gjennomføres en tilstrekkelighetstest (liability adequacy test). De norske forsikringsforpliktelsene er beregnet i henhold til særnorske regler herunder forsikringsvirksomhetsloven med forskrifter. For de norske livsforsikringsforpliktelsene gjennomføres det en test på et overordnet totalnivå ved å foreta en analyse som tar utgangspunkt i norske premiereserveringsprinsipper. Den innarbeidede analysen tar utgangspunkt i forutsetninger som tilsvarende legges til grunn ved beregning av Embedded Value, hvor selskapet anvender beste anslag på de fremtidige grunnlagselementene basert på dagens erfaringer. Testen innebærer da at selskapet analyserer dagens marginer mellom forutsetningene i reserveringsgrunnlaget og forutsetningene i Embedded Value analyser. Denne testen ble gjennomført også før innføring av IFRS.

I konsernregnskapet ble det ved oppkjøpet av det svenske forsikringskonsernet SPP aktivert merverdier inklusive goodwill knyttet til verdiene av SPP konserns forsikringskontrakter, mens SPP konserns innregnede forsikringsmessige avsetninger ble videreført i Storebrands konsernregnskap. Disse merverdiene (Value of business in-force) som sammen med tilhørende aktiverte salgskostnader og forsikringsforpliktelser, testes med hensyn til tilstrekkelighet. Testen er oppfylt hvis de bokførte forpliktelsene i regnskapet er større eller lik netto forpliktelser vurdert til en estimert markedsverdi inklusive forventet overskudd til eier. I denne testen ses det hen til embedded value beregninger samt til IAS 37. Et sentralt element i denne vurderingen er beregning av fremtidige fortjenestemarginer hvor det benyttes embedded value-beregninger. Embedded value-beregningene vil blant annet påvirkes av volatilitet i finansmarkedet, renteforventninger samt størrelsen på bufferkapital. Storebrand tilfredsstiller tilstrekkelighetstestene for 2015 og tilstrekkelighetstestene har følgelig ingen resultatmessig effekt på regnskapet for 2015.

I livvirksomhetene i Storebrand vil ikke nødvendigvis endring av estimer knyttet til forsikringsmessige avsetninger, finansielle instrumenter og investeringseiendom tilordnet livkundene, påvirke eiers resultat, men endring av estimer og vurderinger kan påvirke eiers resultat. En sentral faktor vil være om livkundenes midler inklusive årets avkastning, overstiger de garanterte forpliktelser. Dette vil særlig gjelde for de garanterte norske forpliktelsene som er gjenstand for oppreservering knyttet til økt levealder. Se også nærmere om dette i note 3.

I den norske livvirksomheten har en betydelig andel av forsikringskontraktene årlige rentegarantier. Estimatendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i kursreguleringsfond og tilleggsavsetninger slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Tilsvarende vil verdiøkninger i stor grad kunne øke størrelsen på slike fond.

I den svenske virksomheten (SPP) foreligger det ikke kontrakter med en årlig rentegaranti. Men det foreligger forsikringskontrakter med en sluttverdigaranti. Disse kontraktene diskonteres med en markedsmessig beregnet rente hvor deler av den anvendte rentekurven ikke er likvid. Endringer i diskonteringsrente vil kunne gi betydelige utslag i størrelsen på de forsikringsmessige forpliktelsene samt påvirkning av resultat. Dersom tilhørende kundemidler har en høyere verdi enn innregnet verdi av disse forsikringsmessige forpliktelsene, vil forskjellen utgjøre et betinget kundetildelt fond – villkorad återbäring (bufferkapital). Endringer i forutsetninger om fremtidige administrasjonsutgifter (kostnadsforutsetninger) kan også gi betydelige utslag på de innregnede forsikringsforpliktelsene. Estimatendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i kundeporteføljene. Avhengig av størrelsen på eventuelle verdifall, vil slike verdifall, helt eller delvis, kunne motvirkes av reduksjon i villkorad återbäring slik at effekt for eiers resultat kan bli begrenset. Dersom verdien av den enkelte forsikringskontrakt er høyere enn tilhørende kundemidler, vil eier måtte dekke manglende kapital.

Det foreligger også forsikringskontrakter uten rentegaranti i livvirksomhetene hvor kundene bærer avkastningsgarantien. Estimatendringer og endrede vurderinger kan medføre endret avkastning i tilhørende kundeporteføljer. Innregning av slike verdiendringer påvirker ikke eiers resultat direkte. Imidlertid vil endring i estimater knyttet til risikodekninger (uførhet og død) påvirke eiers resultat.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Investerings eiendommer måles til virkelig verdi. Markedet for næringseiendom i Norge er lite likvid og lite transparent. Verdsettelsene som gjøres vil være beheftet med usikkerhet og krever bruk av skjønn, dette gjelder særlig i perioder med urolige finansmarkeder.

Sentrale elementer som inngår i verdsettelsene, og som krever bruk av skjønn er:

- Markedsleie og ledighetsutvikling
- Kvaliteten og varigheten på leieinntektene
- Eierkostnader
- Teknisk standard og eventuelt oppgraderingsbehov
- Diskonteringsrenter for både sikker og usikker kontantstrøm, samt restverdi

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI

Det vil være usikkerhet knyttet til prisingen av finansielle instrumenter særlig knyttet til instrumenter som ikke prises i et aktivt marked. Dette gjelder særlig for de typer verdipapirer som er priset på bakgrunn av ikke-observerbare forutsetninger, og for disse investeringene benyttes ulike verdsettelsesteknikker for å fastsette virkelig verdi, herunder private equity investeringer, investeringer i utenlandske eiendomsfond samt andre finansielle instrumenter hvor det nyttes teoretiske modeller ved prisingen. Eventuelle endringer i forutsetninger vil kunne påvirke innregnede verdier. Hoveddelen av slike finansielle instrumenter inngår i kundeporteføljen.

Det vil være usikkerhet knyttet til fastrenteutlån som er klassifisert til virkelig verdi, da det er variasjon i rentebetingelsene som bankene tilbyr og siden det ofte vil være ulik kredittrisiko knyttet til den enkelte låntager.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

For finansielle instrumenter som er vurdert til amortisert kost måles det om det på balansedagen finnes objektive indikasjoner på at en finansiell eiendel eller en gruppe av finansielle eiendeler har falt i verdi.

Det må anvendes en viss grad av skjønn ved vurdering av om det foreligger et verdifall og verdifallets størrelse. Usikkerheten blir større når det er uro i finansmarkedene. Vurderingene omfatter kreditt-, markeds- og likviditetsrisiko. Endringer i forutsetninger for disse faktorene vil påvirke om det måles å foreligge indikasjoner på et verdifall. Det vil dermed være usikkerhet knyttet til størrelsene på innregnede individuelle nedskrivning og gruppenedskrivninger. Dette vil gjelde avsetninger knyttet til utlån i privat og bedriftsmarkedet samt obligasjoner som måles til amortisert kost.

ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER MED UDEFINERT UTNYTTBAR LEVETID

Goodwill og andre immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid testes årlig for nedskrivningsbehov. Goodwill allokteres til konsernets kontantstrømgenererende enheter. Ved verdifastsettelsen i testen er det nødvendig å estimere de kontantstrømmer som oppstår i den relevante kontantstrømgenererende enhet, samt benytte en relevant rente ved diskonteringen. Varige driftsmidler og øvrige immaterielle eiendeler måles årlig for å sikre at metoden og perioden som brukes samsvarer med de økonomiske realiteter.

PENSJONER EGNE ANSATTE

Nåverdien på pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelsen av økonomiske og demografiske forutsetninger. De beregningsforutsetninger som benyttes skal være realistiske, innbyrdes konsistente og oppdaterte i den forstand at de skal baseres på en enhetlig antagelse om fremtidig økonomisk utvikling. I konsernet er det både sikrede og usikrede pensjonsordninger (pensjon over drift). Det vil være usikkerhet knyttet til disse estimatene.

UTSATT SKATT

Det er i konsernet betydelige midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det er de eksisterende skatteregler i Norge som ligger til grunn for beregning av utsatt skatt i den norske virksomheten. Dette vil blant annet særlig kunne gjelde for investeringer i utenlandske deltakerlignede selskaper og investeringer i eiendom. Den faktiske skattekostnad vil også avhenge av i hvilken form de underliggende eiendeler vil bli realisert, herunder om det vil skje fremtidige innmat eller aksjetransaksjoner. Det er også ulike skatteregler mellom selskaper som inngår i den norske virksomheten ved at den norske skattemessige fritaksmetoden ikke gjelder for kundeporteføljer i livsforsikringsselskaper. Beregning av utsatt skatt eiendel, utsatt skatt forpliktelse og skattekostnad er basert på fortolkning av regler og estimater, faktiske tall vil kunne være forskjellig fra estimater.

BETINGEDE FORPLIKTELSER

Selskapene i Storebrand konsernet driver en omfattende virksomhet i Norge og i utlandet, og kan bli part i rettstvister. Betingede forpliktelser måles i hvert enkelt tilfelle og vil baseres på juridiske vurderinger.

Note 03

Oppreservering langt liv

Finanstilsynet har i 2015 godkjent Storebrands søknad om opptrappingsplan til reserver etter K2013, herunder bruk av risikoutjevningssfond og egenkapital.

Generelt er det gitt godkjenning for å bruke inntil syv år for å ferdigstille oppreserveringen gjennom anvendelse av overskudd og direkte egenkapitalbidrag. Maksimal oppreserveringsperiode er fra 1.1.2014 til 1.1.2021. For kontrakter som er eller blir fullt reservert i løpet av opptrappingsperioden skal gjenstående egenkapitalbidrag innbetales innen tre år og ikke senere enn 1.1.2021. For kontrakter som er overført til ny leverandør av offentlig tjenstepensjonsordning og med risikoopphør fra og med utgangen av 2013, har Storebrand tilført gjenstående egenkapitalbidrag til kontrakten umiddelbart. Risikoresultat vil brukes i sin helhet til oppreservering langt liv for kontrakter som ikke er fullt reservert.

I 2015 ble det besluttet å avsette for totalt estimert direkte bruk av egenkapital og risikoutjevningssfond knyttet til oppreserveringen (utover forventede kostnader knyttet til konvertering til fripolise med investeringsvalg). Estimatenes er beheftet med usikkerhet.

I 2015 er direkte egenkapitalbidrag 988 millioner kroner. Storebrand har i tillegg i 2015 anvendt det som er opparbeidet av midler i risikoutjevningssfondet i årene 2008 – 2013 (776 millioner) som en del av finansieringen av oppreserveringen. Samlet er det i 2015 belastet egenkapitalen med 1 764 millioner.

Av årets finans- og risikooverskudd for kollektiv pensjon anvendes 1 954 millioner kroner til å styrke langt liv avsetningene innen kollektiv pensjon.

Per 31.12.2015 er gjenstående oppreserveringsbehov i porteføljen på 2,2 milliarder kroner.

- Ytelsespensjon offentlig: Avsetninger for estimert fremtidig direkte egenkapitalbruk ble ferdigstilt i 2. kvartal og utgjør 50 millioner kroner.
- Ytelsespensjon privat: I 4. kvartal ble det foretatt en avsetning for estimert fremtidig direkte egenkapitalbruk i oppreserveringsperioden - totalt 683 millioner kroner og 780 millioner kroner for året.
- Fripoliser: I 4. kvartal ble det foretatt en avsetning for estimert fremtidig direkte egenkapitalbruk og belastning av risikoutjevningssfondet i oppreserveringsperioden - totalt 680 millioner og 934 millioner for året, herav 776 millioner kroner fra risikoutjevningssfondet og 158 millioner kroner fra egenkapital.

I tabellen nedenfor vises gjenstående oppreservering for ytelsespensjon (YTP) privat og fripoliser per 31.12.2015.

Bevegelse oppreservering	YTP privat	Fripoliser	Totalt
Status pr. 31.12.2014	-1,623	-4,607	-6,230
Bestandendringer	500	-126	374
Fra egenkapital	490	448	938
Fra risikoutjevningssfond		776	776
Foreløpig disponering oppreservering langt liv	454	1,500	1,954
Status pr. 31.12.2015	-179	-2,010	-2,188
Gjenstående oppreservering i % av premiereserve	0.4 %	2.0 %	1.5 %

I tabellen nedenfor vises total bruk av risikoutjevningssfond og egenkapitalbidrag (både direkte og gjennom tapt overskuddsdeling) per 31.12.2015

Bruk av egenkapital og risikoutjevningssfond akkumulert	YTP privat	YTP offentlig	Fripoliser	Totalt
Direkte egenkapitalbidrag	910	150	319	1,379
Indirekte egenkapitalbidrag (tapt overskuddsdeling fripoliser)			776	776
Direkte bidrag fra risikoutjevningssfond			776	776
Indirekte bidrag fra risikoutjevningssfond	50		76	126
Redusert resultat akkumulert pr. 31.12.2015	960	150	1 947	3 057

- Direkte egenkapitalbidrag: Belastet egenkapital (20 prosent-andelen av opptrappingsplanen).
- Indirekte egenkapitalbidrag: Andel av finansoverskudd for fripoliser (20 prosent-andelen av opptrappingsplanen) som kunne vært tilført eier og inngår som en del av reserven.
- Direkte bidrag fra risikoutjevningssfond: Reduksjon av risikoutjevningssfond (bundet egenkapital) som inngår som en del av reserven.
- Indirekte bidrag fra risikoutjevningssfond: Andel av risikooverskudd fra kontrakter som er underreservert og normalt ville blitt tilført risikoutjevningssfondet.

SENSITIVITET

I estimatet av direkte egenkapitalbruk er det lagt til grunn en gjennomsnittlig bokført avkastning på 4,5 prosent. Resterende bruk av egenkapital er forventet dekket gjennom tapt overskuddsdeling fra fripoliser. Høyere bokført avkastning vil i begrenset grad redusere forventet direkte egenkapitalbruk, siden største delen er pålagt bruk av egenkapital. Samtidig vil lavere bokført avkastning føre til økt bruk av direkte egenkapital. En reduksjon på 0,5 prosentpoeng i årlig forventet bokført avkastning vil øke den direkte egenkapitalbruken med om lag 400 millioner kroner. Sannsynligheten for at den direkte egenkapitalbruken overstiger 400 millioner kroner er estimert til om lag 25 prosent.

Note
04

Segmentinformasjon - resultat per virksomhetsområde

Storebrands virksomhet er delt inn i segmentene Sparing, Forsikring, Garantert Pensjon og Øvrig.

ENDRET SEGMENTRAPPORTERING

Fra 2. kvartal 2015 er enkelte datterselskap i Norge og Sverige endret fra segmentet Øvrig til Sparing. Resultatene fra øvrige datterselskaper er også tidligere vist som netto størrelser, men er endret til å vise brutto resultater. Historiske tall er omarbeidet.

SPARING

Består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. I området inngår fondsforsikring (Unit Linked og innskuddspensjon) til privatpersoner og bedrifter i Norge og Sverige og forvaltningsselskapene Storebrand Eien- dom AS og Storebrand Realinvesteringer AS. I tillegg inngår også enkelte øvrige datterselskaper.

FORSIKRING

Forsikring har ansvaret for konsernets forsikringsrisikoprodukter. Enheten tilbyr personrisikoprodukter til det norske og svenske privatmarkedet og personalforsikring i det norske og svenske bedriftsmarkedet.

GARANTERT PENSJON

Garantert pensjon består av produkter som omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse på sparemidlene. I området inngår ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

ØVRIG

Under kategorien øvrig rapporteres resultatet for selskapsporteføljene i Storebrand Livsforsikring og SPP. I tillegg inngår resultatet knyttet til øvrige døtre inkl. BenCo som via Nordben og Euroben tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter.

AVSTEMMING MOT OFFISIELT RESULTATREGNSKAP

Resultatene i segmentene avstemmes mot konsernresultat før amortisering og nedskrivning av immaterielle eiendeler. I konsernets resultatoppstilling inngår brutto inntekter og brutto kostnader knyttet til både forsikringskunder og eier. I tillegg inngår sparelementer i premieinntekter og i forsikringsmessige kostnader. De ulike segmentene følges imidlertid i større grad opp ved oppfølging av netto fortjenestemarginer, herunder oppfølging av risiko- og administrasjonsresultat. Resultatlinjer som benyttes i segmentrapporteringen vil dermed ikke være identiske med resultatlinjene i konsernresultatregnskapet.

(NOK mill.)	4. kvartal		1.1 - 31.12	
	2015	2014	2015	2014
Sparing	64	140	395	433
Forsikring	-19	101	379	502
Garantert pensjon	-110	20	329	1 465
Øvrig	210	-68	241	370
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	145	193	1 344	2 770
Oppreservering langt liv	-1 362	-121	-1 764	-391
Resultat før amortisering	-1 217	71	-420	2 379
Amortisering immaterielle eiendeler	-102	-96	-386	-380
Resultat før skatt	-1 318	-25	-806	1 999

SEGMENTOPPLYSNINGER 4. KVARTAL

(NOK mill.)	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Fee og administrasjonsinntekter	333	372			460	428
Risikoresultat liv og pensjon	1	-5			7	20
Forsikringspremie for egen regning			687	640		
Erstatninger for egen regning			-610	-483		
Administrasjonskostnader	-270	-228	-111	-89	-333	-266
Finansresultat			15	33		
Resultat før overskuddsdeling	64	140	-19	101	134	182
Netto overskuddsdeling					-244	-162
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	64	140	-19	101	-110	20
Oppreservering langt liv					-1 362	-121
Resultat før amortisering	64	140	-19	101	-1 472	-101
Amortisering immaterielle eiendeler						
Resultat før skatt	64	140	-19	101	-1 472	-101

	Øvrig		Storebrand Livsforsikring Konsern	
(NOK mill.)	2015	2014	2015	2014
Fee og administrasjonsinntekter	22	28	815	828
Risikoresultat liv og pensjon	-31	25	-23	40
Forsikringspremie for egen regning			687	640
Erstatninger for egen regning			-610	-483
Administrasjonskostnader	-15	-18	-729	-600
Finansresultat	236	-101	252	-68
Resultat før overskuddsdeling	212	-66	392	357
Netto overskuddsdeling	-2	-2	-247	-164
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	210	-68	145	193
Oppreservering langt liv			-1 362	-121
Resultat før amortisering	210	-68	-1 217	71
Amortisering immaterielle eiendeler			-102	-96
Resultat før skatt	210	-68	-1 318	-25

SEGMENTOPPLYSNINGER PER 31.12

	Sparing		Forsikring		Garantert pensjon	
(NOK mill.)	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Fee og administrasjonsinntekter	1 393	1 338			1 777	1 842
Risikoresultat liv og pensjon	-3	-11			89	483
Forsikringspremie for egen regning			2 680	2 359		
Erstatninger for egen regning			-2 076	-1 693		
Administrasjonskostnader	-996	-897	-395	-279	-1 156	-921
Finansresultat			170	115		
Resultat før overskuddsdeling	395	431	379	502	711	1 404
Netto overskuddsdeling	1	2			-382	61
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	395	433	379	502	329	1 465
Oppreservering langt liv					-1 764	-391
Resultat før amortisering	395	433	379	502	-1 435	1 074
Amortisering immaterielle eiendeler						
Resultat før skatt	395	433	379	502	-1 435	1 074

	Øvrig		Storebrand Livsforsikring Konsern	
(NOK mill.)	2015	2014	2015	2014
Fee og administrasjonsinntekter	113	156	3 283	3 336
Risikoresultat liv og pensjon	-6	8	80	480
Forsikringspremie for egen regning			2 680	2 359
Erstatninger for egen regning			-2 076	-1 693
Administrasjonskostnader	-66	-60	-2 613	-2 156
Finansresultat	207	276	378	392
Resultat før overskuddsdeling	249	380	1 733	2 717
Netto overskuddsdeling	-7	-10	-389	54
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	241	370	1 344	2 770
Oppreservering langt liv			-1 764	-391
Resultat før amortisering	241	370	-420	2 379
Amortisering immaterielle eiendeler			-386	-380
Resultat før skatt	241	370	-806	1 999

Per 4. kvartal er det anvendt NOK 776 millioner av risikoutjevningfondet for oppreservering langt liv. Det er i kvartalet for øvrig tilbakeført et tilsvarende beløp som tidligere var avsatt og belastet annen egenkapital knyttet til oppreserveringen. Dette er presentert netto i linjen oppreservering langt liv i oppstillingen ovenfor.

OMARBEIDELSE AV SAMMENLIKNINGSTALL

(NOK mill.)	4. kvartal 2014			Året 2014		
	Opprinnelig	Endring segment	Omarbeidet	Opprinnelig	Endring segment	Omarbeidet
Sparing	115	27	142	426	7	433
Forsikring	85		85	502		502
Garantert pensjon	348		348	1 465		1 465
Øvrig	101	-27	74	377	-7	370
Resultat før amortisering og oppreservering langt liv	648		648	2 770		2 770
Oppreservering langt liv	-121		-121	-391		-391
Resultat før amortisering	527		527	2 379		2 379
Amortisering immaterielle eiendeler	-96		-96	-380		-380
Resultat før skatt	431		431	1 999		1 999

Note 05

Finansiell markedsrisiko og forsikringsrisiko

Risiko er beskrevet i årsregnskapet for 2014 i note 7 (Forsikringsrisiko), note 8 (Finansiell markedsrisiko), note 9 (Likviditetsrisiko), note 10 (Utlån og motpartsrisiko), note 11 (Valutaeksposering), note 12 (Kredittksposering) og note 13 (Risikokonsentrasjoner).

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene.

De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand er aksjemarkedsrisiko, kredittrisiko, eiendomsrisiko, renterisiko og valutarisiko. For livselskapene er de finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer, selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti og garanterte kundeporteføljer.

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene og datterselskaper som ikke er livselskaper eller inngår i kundeporteføljer påvirker Storebrands resultat fullt ut.

Markedsrisikoen i kundeporteføljer uten garanti er tatt for kunders regning og risiko, slik Storebrand ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på Storebrands inntekt og resultat.

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen ikke er høy nok til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning dekkes ved å bruke kundebuffer i form av risikokapital som er bygd opp av tidligere års overskudd. Risikokapitalen består i hovedsak av kursreserver, tilleggsavsetninger og villkorad återbäring. Selskapet er ansvarlig for eventuelt udekket beløp. For garanterte kundeporteføljer påvirkes risikoen av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti.

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller avsetninger. Størstedelen av forsikringsrisikoen for konsernet er knyttet til livsforsikring. Langt liv er den største risikoen fordi økt livslengde medfører at garanterte ytelser må utbetales over en lenger periode. Det er også risiko knyttet til uførhet og dødsfall. Forsikringsrisikoen er lite endret gjennom året.

Note
06

Likviditetsrisiko

SPESIFIKASJON ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(NOK mill.)	Nominell verdi	Valuta	Rente	Forfall/call	Balanseført verdi
Utsteder					
Fondsobligasjoner					
Storebrand Livsforsikring AS 08/18 FRN	1 500	NOK	Flytende	2018	1 503
Evigvarende ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	1 000	NOK	Flytende	2020	999
Storebrand Livsforsikring AS	1 100	NOK	Flytende	2024	1 097
SPP Livsforsikring AB	700	SEK	Flytende	2019	732
Tidsbegrenset ansvarlig lån					
Storebrand Livsforsikring AS	300	EUR	Fast	2023	3 158
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 31.12.15					7 489
Sum ansvarlige lån og fondsobligasjoner 31.12.14					7 324

Note
07

Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer

Konsernet kategoriserer finansielle instrumenter på tre forskjellige nivåer. Kriterier for kategorisering samt prosesser knyttet til verdsettelse er nærmere beskrevet i note 14 i årsregnskapet for 2014.

Nivåene gir uttrykk for ulik grad av likviditet og ulike målemetoder. Selskapet har etablert verdsettelsesmodeller for å fange opp informasjon fra et bredt utvalg med godt informerte kilder med henblikk på å minimere usikkerhet knyttet til verdsettelsen.

VIRKELIG VERDI FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE TIL AMORTISERT KOST

(NOK mill.)	Virkelig verdi 31.12.15	Virkelig verdi 31.12.14	Balanseført verdi 31.12.15	Balanseført verdi 31.12.14
Finansielle eiendeler				
Utlån til kunder	6 016	4 671	6 019	4 682
Obligasjoner holdt til forfall	17 578	17 794	15 648	15 131
Obligasjoner klassifisert som utlån og fordring	84 758	76 713	76 107	66 012
Finansielle forpliktelser				
Ansvarlig lånekapital	7 432	7 549	7 489	7 324

VIRKELIG VERDI FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI STOREBRAND LIVSFORSIKRING KONSERN

	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observer- bare forutset- ninger	Nivå 3 Ikke observer- bare forut- setninger	Sum virkelig verdi 31.12.2015	Sum virkelig verdi 31.12.14
(NOK mill.)					
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	17 605	578	2 468	20 651	20 646
- Fondsandeler	286	93 866	9 399	103 550	96 832
- Eiendomsfond			362	362	952
Sum aksjer og andeler	17 890	94 444	12 228	124 563	
Sum aksjer og andeler 31.12.2014	17 776	87 929	12 724		118 429
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat- og statsgaranterte obligasjoner	27 509	22 612		50 121	54 687
- Finans- og foretaksobligasjoner	30	25 396	358	25 784	24 162
- Verdipapiriserte obligasjoner		44 415		44 415	41 824
- Overnasjonale organisasjoner	45	5 456		5 501	6 575
- Obligasjonsfond	821	57 616		58 437	50 739
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	28 405	155 494	358	184 257	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.2014	36 171	141 476	339		177 987
Derivater:					
- Rentederivater		1 775		1 775	4 514
- Valutaderivater		-544		-544	-3 113
Sum derivater		1 232		1 232	
- herav derivater med positiv markedsverdi		4 252		4 252	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-3 020		-3 020	
Sum derivater 31.12.2014		1 401			1 401
Eiendommer:					
- Investerings eiendommer			24 415	24 415	26 419
- Eierbenyttet eiendom			2 887	2 887	2 583
Sum eiendommer			27 302	27 302	
Sum eiendommer 31.12.2014			29 001		29 001

BEVEGELSER MELLOM KVOTERTE PRISER OG OBSERVERBARE FORUTSETNINGER

(NOK mill.)	Fra kvoterte priser til observerbare forutsetninger	Fra observerbare forutsetninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	10	97

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsvolum i aktuelle aksjer og obligasjoner i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsvolum i aktuelle aksjer og obligasjoner i siste måleperiode.

FINANSIELLE INSTRUMENTER OG EIENDOMMER TIL VIRKELIG VERDI - NIVÅ 3

(NOK mill.)	Aksjer	Fonds- andeler	Eiendoms-fond	Finans- og foretaksobligasjoner	Investerings-eiendommer	Eierbenyttet eiendom
Balanse per 1.1.	2 414	9 359	952	339	26 419	2 583
Netto gevinster/tap	188	1 515	80	41	1 583	183
Tilgang/kjøp	299	806	1	16	1 180	16
Salg/forfalt/oppgjør	-481	-2 563	-671	-64	-101	4
Overført til/fra ikke observerbare forutsetninger til/fra observerbare forutsetninger		58				12
Omregningsdifferanse utenlandsk valuta	48	223		26	291	104
Annet *)					-4 954	-14
Balanse per 31.12.15	2 468	9 399	362	358	24 417	2 887

*) Inkluderer fraregning av Storebrand Eiendomsfond Norge KS (SEN KS) med 4 927 millioner kroner. Storebrand Livsforsikring har per 31.12.15 investert 1 427 millioner kroner i Storebrand. Eiendomsfond Norge KS. Investeringen er klassifisert som Investering i tilknyttet selskap i konsernregnskapet. SEN KS investerer utelukkende i eiendommer som vurderes til virkelig verdi.

SENSITIVITETSVURDERING

Aksjer

Det er primært investeringer i skog som er klassifisert som aksjer på nivå 3. Skoginvesteringer kjennetegnes blant annet ved svært lange kontantstrømsperioder. Det vil kunne være usikkerhet knyttet til fremtidig kontantstrøm som følge av fremtidig inntekts- og kostnadsvekst, selv om disse forutsetninger er basert på anerkjente kilder. Verdsettelse av skoginvesteringer vil likevel være særlig sensitivt overfor diskonteringsrente som legges til grunn i kalkylen. Selskapet baserer sin verdsettelse på eksterne verddivurderinger. Disse benytter et antatt markedsmessig avkastningskrav. Som en rimelig alternativ forutsetning til de benyttede avkastningskrav, ville en endring i diskonteringsrente på 0,25 prosent utgjøre en endring på anslagsvis 4,27 prosent i verdi blant annet avhengig av skogens modenhet.

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Verdiendring ved endret diskonteringsrente		Verdiendring ved endret diskonteringsrente	
	Økning + 25 bp	Reduksjon - 25 bp	Økning + 25 bp	Reduksjon - 25 bp
Endring i virkelig verdi per 31.12.15	-102	110	-92	99
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	-72	77	-63	68

Øvrige fondsandeler

Store deler av porteføljen prises mot sammenlignbare børsnoterte selskaper, mens mindre deler av porteføljen er børsnotert. Verdssettelsen av private equity-porteføljen vil dermed være sensitiv for svingninger i de globale aksjemarkedene. Private equity-porteføljen har en estimert beta mot MSCI World (Net – valutasikret til NOK) på omtrent 0,45.

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring MSCI World		Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.15	395	-395	320	-320
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	291	-291	211	-211

Finans-og foretaksobligasjoner

Verdipapirer registret som finans og foretaksobligasjonen på nivå 3 er typisk mikrofinans fond, private equity debt fond, og konvertible obligasjoner. Disse prises ikke med diskonteringsrente slik obligasjoner vanligvis gjør, og derfor inngår disse investeringene i samme sensitivitetstest som private equity.

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring MSCI World		Endring MSCI World	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.15	15	-15	4	-4
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	15	-15	4	-4

Eiendomsfond

Verdivurderingen for indirekte eiendomsinvesteringer vil være sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. De indirekte eiendomsinvesteringene er belånte strukturer. I snitt er porteføljen belånt med 58 prosent.

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Verdiendring underliggende eiendommer		Verdiendring underliggende eiendommer	
	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %	Økning + 10 %	Reduksjon - 10 %
Endring i virkelig verdi per 31.12.15	100	-99	100	-99
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	250	-247	250	-247

Investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom

Verdivurderingen av eiendom er særlig sensitiv for endring i avkastningskravet og forutsetning om fremtidig kontantstrøm. En endring på 0,25 prosent i avkastningskravet hvor alt annet holdes likt, vil medføre en endring av verdien på eiendomsporteføljen i Storebrand på om lag 4,5 prosent. I størrelsesorden 25 prosent av eiendommens kontantstrøm er knyttet til inngåtte leiekontrakter. Dette innebærer at endringene i de usikre delene av kontantantstrømmen med 1 prosent medfører endring i verdi på 0,75 prosent.

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	Endring i avkastningskrav		Endring i avkastningskrav	
	0,25 %	-0,25%	0,25 %	-0,25%
Endring i virkelig verdi per 31.12.15	-1 180	1 306	-988	1 086
Endring i virkelig verdi per 31.12.14	-1 288	1 203	-1 172	1 071

STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

(NOK mill.)	Nivå 1 Kvoterte priser	Nivå 2 Observer- bare forutset- ninger	Nivå 3 Ikke observer- bare forut- setninger	Sum virkelig verdi 31.12.15	Sum virkelig verdi 31.12.14
Eiendeler:					
Aksjer og andeler:					
- Aksjer	12 209	124	1 780	14 114	11 321
- Fondsandeler		23 033	6 822	29 855	33 041
- Eiendomsfond			362	362	952
Sum aksjer og andeler	12 209	23 157	8 964	44 330	
Sum aksjer og andeler 31.12.2014	9 336	26 236	9 742		45 314
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning					
- Stat og statsgaranterte obligasjoner	13 215			13 215	17 859
- Finans- og foretaksobligasjoner		8 832	77	8 908	10 744
- Verdipapiriserte obligasjoner		10 623		10 623	9 777
- Overnasjonale organisasjoner		511		511	1 065
- Obligasjonsfond		44 390		44 390	39 374
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning	13 215	64 356	77	77 647	
Sum obligasjoner og verdipapirer med fast avkastning 31.12.2014	17 859	60 886	74		78 819
Derivater:					
- Rentederivater		178		178	1 013
- Valutaderivater		-476		-476	-2 782
Sum derivater		-298		-298	
- herav derivater med positiv markedsverdi		1 499		1 499	
- herav derivater med negativ markedsverdi		-1 797		-1 797	
Sum derivater 31.12.2014		-1 769			-1 769

BEVEGELSER MELLOM KVOTERTE PRISER OG OBSERVERBARE FORUTSETNINGER

(NOK mill.)	Fra kvoterte priser til obser- verbare forutsetninger	Fra observerbare forutset- ninger til kvoterte priser
Aksjer og andeler	6	21

Bevegelser fra nivå 1 til nivå 2 gjenspeiler redusert omsetningsvolum i aktuelle aksjer og obligasjoner i siste måleperiode. I motsatt tilfelle indikerer bevegelser fra nivå 2 til nivå 1 økt omsetningsvolum i aktuelle aksjer og obligasjoner i siste måleperiode.

BEVEGELSE NIVÅ 3

(NOK mill.)	Aksjer	Fondsandeler	Eiendomsfond	Finans- og foretaksobligasjoner
Balanse per 1.1.	1 779	7 012	952	74
Netto gevinster/tap på finansielle instrumenter	103	1 212	80	15
Tilgang/kjøp	17	602	1	0
Salg/forfalt/oppgjør	-119	-2 063	-671	-13
Overført fra ikke observerbare forutsetninger til observerbare forutsetninger		58		
Balanse per 31.12.15	1 780	6 822	362	77

Note
08

Skatt

Storebrand Livsforsikring konsern hadde en regnskapsmessig skatteinntekt i 4. kvartal på NOK 2 097 mill. og NOK 1 967 mill. for året 2015. Storebrand har redusert eksponeringen mot eiendom i kundeporteføljene de siste årene. For å effektivisere driften og bedre risikostyringen på den gjenværende eiendomseksponeringen ble Storebrand Eiendom Holding AS oppløst i desember 2015. Siden aksjer eiet av kundeporteføljen ikke omfattes av fritaksmetoden, medfører det skattemessige tapet ved oppløsningen av selskapet isolert sett en regnskapsmessig skatteinntekt på om lag 1,7 mrd.

Skattekostnad for kvartalet og året reflekterer også effekter som hver for seg gir en høyere eller lavere effektiv skattesats, som for eksempel bruk av risikoutjevningsfondet (høyere) og aktivering av utsatt skatt eiendel knyttet til den svenske virksomheten (lavere). Den effektive skattesatsen er også påvirket av at konsernet driver virksomhet i land med ulik skattesats fra Norge (27 %).

Stortinget vedtok i desember 2015 å redusere selskapsskattesatsen fra 27 til 25 % med virkning fra 1. januar 2016. Ved balanseføring av utsatt skatt/skattefordel benyttes derfor 25 %, noe som øker skattekostnaden for 2015 med NOK 31 mill.

Note
09

Betingede forpliktelser

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Ikke innkalt restforpliktelser vedrørende limited partnership	3 922	4 321	3 145	3 212
Sum betingede forpliktelser	3 922	4 321	3 145	3 212

Selskapene i Storebrand driver en omfattende virksomhet i Norge og utlandet og kan bli part i rettstvister.

Note
10

Kapitaldekning

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Aksjekapital	3 540	3 540	3 540	3 540
Øvrig egenkapital	20 152	18 393	19 579	17 485
Egenkapital	23 693	21 934	23 120	21 025
Fondsobligasjoner	1 500	1 500	1 500	1 500
Goodwill og andre immaterielle eiendeler	-5 564	-5 519	-201	-176
Utsatt skattefordel	-551		-400	
Risikoutjevningfond	-142	-829	-142	-829
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner		-1		-1
Rentejustering forsikringsforpliktelser	-998	-2 170		
Sikkerhetsavsetning		-153		
Annet	-195	-31	-3	-71
Kjernekapital	17 743	14 731	23 874	21 449
Evigvarende ansvarlig kapital	2 100	2 100	2 100	2 100
Ordinær ansvarlig kapital	2 238	2 238	2 238	2 238
Fradrag for investeringer i andre finansinstitusjoner		-1		-1
Tilleggskapital	4 338	4 337	4 338	4 337
Netto ansvarlig kapital	22 081	19 068	28 213	25 786

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Risikovektet beregningsgrunnlag	146 006	141 053	105 910	107 003
Kapitaldekningsprosent	15,1 %	13,5 %	26,6 %	24,1 %
Kjernekapitaldekning	12,2 %	10,4 %	22,5 %	20,0 %

Note 11 | Solvensmargin

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Solvensmarginkrav	13 098	12 632	8 122	7 823
Solvensmargin kapital	24 995	22 110	30 657	28 402
Solvensmargin	190,8 %	175,0 %	377,5 %	363,0 %

(NOK mill.)	Storebrand Livsforsikring Konsern		Storebrand Livsforsikring AS	
	31.12.15	31.12.14	31.12.15	31.12.14
Netto ansvarlig kapital	22 081	19 068	28 213	25 786
50% av tilleggsavsetninger	2 580	2 559	2 580	2 559
50% av risikoutjevningssfond	71	414	71	414
Tellende andel sikkerhetsavsetning skadeforsikringer	71	69	71	69
Justering i tilleggskapital som kan medtas i solvenskapitalen			-277	-427
Andre justeringer	192			
Solvenskapital	24 995	22 110	30 657	28 402

Note 12 | Opplysninger om nærstående parter

Storebrand har transaksjoner med nærstående parter som gjøres som en del av de normale forretninger. Disse transaksjoner gjennomføres til markedsmessige betingelser. Vilkår for transaksjoner med ledende ansatte og nærstående fremgår av note 25 og 49 i årsrapporten for 2014.

Storebrand Livsforsikring har ved utgangen av 4. kvartal utover normale forretningsmessig transaksjoner ikke hatt noen betydelige transaksjoner med nærstående parter bortsett fra at SPP Fonder AB er solgt fra Storebrand Holding AB til Storebrand Asset Management AS i januar 2015 og Storebrand Eiendom AS er solgt fra Storebrand Livsforsikring AS til Storebrand Asset Management AS i oktober 2015.

Finansiell kalender 2016

17. februar	Resultat 4. kvartal 2015
13. april	Generalforsamling
14. april	Eks. utbyttedato
27. april	Resultat 1. kvartal 2016
14. juli	Resultat 2. kvartal 2016
26. oktober	Resultat 3. kvartal 2016
Februar 2017	Resultat 4. kvartal 2016

Investor Relations kontakter

Kjetil Ramberg Krøkje	Head of IR	kjetil.r.krokje@storebrand.no	+47 9341 2155
Sigbjørn Birkeland	Finance Director	sigbjorn.birkeland@storebrand.no	+47 9348 0893
Lars Løddesøl	CFO	lars.loddesol@storebrand.no	+47 2231 5624

Storebrand Livsforsikring AS
Professor Kohts vei 9
Postboks 500, 1327 Lysaker
Telefon 08880

storebrand.no